

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy órára 110 "

IX évfolyam ♦ 222. szám

1928 Október 18 csütörtök

* 5689 Chesvan 4 *

Cenzura: Suclu

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Kihirdették az ítéletet a kolozsvári monstre-pörben

(Tudósítás a 3. oldalon)

Az expozé körül

Bratianu Vintila a parlament megnyitása után hosszadalmas expozét tartott a liberális képviselők és szenátorok előtt a politikai helyzetről. Szükség volt erre az expozéra, mert a liberális honatyák meglehetősen kevesen és ezek is főként a nyomott hangulatban gyűltek össze a parlament kapuinak megnyitására. Ez a lelki depresszió mindenképpen érthető is. Az ellenzék támadásai talán soha olyan hevesek nem voltak mint ma, a kölcsön juttatásáig még mindig nincs megkötve, az egyenlenség csaknem az összes liberális pártvezetőkben felütötte fejét és az országos vidékeken kölyveret követelnek az éhező parasztok. Szükség volt tehát a miniszterelnök bátorító és buzdító szavaira, lelket kellett önteni a liberális honatyákba, mert egész sereg törvényjavaslat vár megszavazásra és bizonyára Bratianu Vintila is látta, hogy a jelenlegi rezsim végét sejtő képviselőkben és szenátorokban nincs meg a szavazás nehéz munkájához szükséges kedv és lendület.

Az expozéval érdemileg foglalkoztunk már a távirati tudósítás nyomán, amely a miniszterelnök nyilatkozatairól közöltünk. Most kerülnek kezünkbe az expozéról készített gyorsírói jegyzetek, s ezekben a miniszterelnök nyilatkozatának néhány igen érdekes mozzanatát olvassuk, amelyek nem kerültek be a távirati tudósítás kereteibe. Bratianu Vintila nem vádolta többé kommunizmussal a nemzeti parasztpártot. Igaz és őszinte sajnálatát fejezi ki, hogy a nemzeti parasztpárt nem fogadta el az elmúlt év decemberében tett ajánlatát és nem kollaborált a liberális kormánnyal a kölcsön és a stabilizáció megvalósításán. De még mindig nem késő — mondja Bratianu Vintila. A nemzeti szolidaritás megteremtése és a nemzeti blokk megalkotása akkor sem jönne későn, sőt akkor válik igazán szükségessé, ha már a kölcsön és a stabilizáció megvalósul és megkezdődik a tényleges konszolidáció munkája. Még mindig remélem, — mondja rezignáltan a miniszterelnök, hogy ha újabb felhívást fogunk intézni hozzájuk, akkor ugyanazzal a szolidaritással találkozunk, amellyel Poincaré körül csoportosultak Franciaország politikai pártjai a francia pénzügyi nehézségek leküzdésére. Mert az kétségtelen, hogy ha a nemzeti blokk létrejött volna, úgy a kölcsön és a stabilizáció is kevesebb akadállyal találkozott volna megvalósulás útján.

Igy beszélt a miniszterelnök és az ember azt hitte, hogy már nem a szűk látókörű pártvezér, hanem egy államférfi szólalt meg Bratianu Vintilában, akit a kölcsön körüli kánossza és az azzal kapcsolatos politikai vereségek végül is bölcsőbb belátásra bírtak. Az ember azt hitte, hogy a miniszterelnök szavai egy újra lehetőségeit nyitják meg az ország

politikai életében. Korai illúzió. Mert ezt a romantikus ellágyulást néhány sorral lejjebb ismét a régi Bratianu Vintila szavai váltják fel: „Néhány intímabb munkatársam is tanácsolta nekem — mondja Bratianu Vintila, — hogy távozzunk el a hatalomról és adjuk a kormányt egy más párt kezébe. Nos, ezeknek azt válaszoljuk, hogy a liberális kormány politikai ellenfeleinek áldozata amelynél kötelessége a mai zavaros időkben a hatalmon maradni. És csak akkor fogunk eltávozni, ha majd egy nyugodtabb idő jön el a biztonság periódusa. Akkor azt fogjuk mondani „szabadságot meg isten a te rabszolgádat.”

Őszintébb, nyiltabb és jellemzőbb nyilatkozatot akarva sem tehetett volna Bratianu Vintila. A miniszterelnök bevallja, hogy még legközelebb álló munkatársai, miniszterei is meggyőződtek a kormányváltozás szükségességéről meggyőződtek arról, hogy a jelenlegi kormány képtelen a válságból kivezető utat megtalálni. Nemcsak azért, mert az egész ország bizalmatlansága kíséri a kormány tevékenységét, de elsősorban azért, mert a válságból kivezető utat homlokegyenest ellenkezik mindazzal, amit a liberális párt és elsősorban Bratianu Vintila tiszteletlenül keresztül hirdetett. Bratianu Vintila expozéja pontosan és megdöb-

beütő élességgel karakterizálja a politikai helyzetet. A kölcsön még nincs meg. A miniszterelnök reméli, hogy meglesz. A gazdasági helyzet siralmas. Bratianu Vintila hinni szeretne, hogy meg fog javulni. Egy dolog azonban bizonyos. Hogy kormányon akar maradni. Akkor is, ha az ország közvéleménye a rezsimváltozás mellett nyilatkozik meg, sőt akkor is, ha a kormány tagjai is meggyőződtek a kormányváltozás szükségességéről. Egy ember áll egy egész országgal szemben. A történelem példái pedig azt tanítják, hogy nem egy ember, de mindig a köz akaratát érvényesült.

Jorga szerint csak ő, vagy Averescu alkalmasak a kormány átvételére

Bratianu Vintila nem miniszterelnöknek született — mondja Jorga

[Bucuresti-Bukarest, október 17. Az Kelet tudósí. ójtól.] Az egyik nagy prágai lap munkatársa felkereste Jorga professzort és nyilatkozatot kért tőle a román politika aktuális problémáiról. Jorga a feltehető kérdésekre igen frappáns feleleteket adott, amelyek bukaresti politikai körökben élénk felhűlést keltenek.

Mi a véleménye Bratianu Vintila jelenlegi liberális rezsimjéről? — kérdezte az újságíró.

— A kormány gyenge — válaszolta Jorga, — mert a kormányfő nem miniszteri méltóságra van beremelve. A liberális párt egyébként súlyos válságon megy keresztül. Bratianu Jonel halála a liberálisok számára pótolhatatlan veszteség volt s nem nagyon látom, hogy ki tölthetné be az ő helyét. Bratianu Vintila személy szerint tiszteletreméltó ember, de az atulajdonsága van, hogy elidegeníti magától barátait. Ducát a liberálisok nagyon tehetséges embernek tartják ő azonban nem eléggé kiegyensúlyozott. Titulescu nem liberális „származású”. Mondják, hogy hajlandó volna a párt vezetését elvállalni, ám a liberálisok azt tartják, hogy nem olyan szervező aki szisztematikus tevékenységre képes volna. Markáns személyiség a liberálisok között Argetoinau, Averescu pártjának volt meg szervezője. Nagy kérdés azonban, hogy Bratianu Vintila átengedi-e neki a pártvezéri méltóságot.

— Véleménye szerint ki veszi át a liberálisok örökét?

„Mit sietnek annyira?”

— A bukaresti ellenzéki sajtó azt állítja, hogy a jövő kormányelnök Maniu Gyula lesz, a nemzeti parasztpárt vezére. En azonban ezt nem hiszem. Maniu

gyenge és határozatlan ember. Pártja körül olyan emberek csoportosultak, akik a legkülönbözőbb ambíciókat táplálják. Vannak közöttük demagóg caranisták, mint például Michalache és Stere, fiatal ügyvédek és középiskolai tanárok, akik szeretnének eljutni „a vajastáyerhoz”, sok tiszteletreméltó erdélyi, akiknek nincs meg az ország vezetéséhez szükséges felkészültségük, valamint nagybirtokosok, mint például a nemrég elhunyt Misu Cantacuzino volt.

A regátak jobban fel vannak készítve

— Egy ilyen összetételű kormánynak a legelső fontosabb határozatnál meg kell inognia. Eppen ezért hatalomra hívását nagyon kockázatos kísérletnek tartanám. Egyébként pedig itt a következő zökről van szó. A regáti politikusok minden tekintetben nagyobb politikai felkészültséggel rendelkeznek, mint erdélyi társaik. Nekik is joguk van természetesen a kormányzásra, de mit sietnek annyira! Igen nehéz időket élünk s ilyen körülmények között az országot csak olyanok kormányozhatják, akik jobban fel vannak erre készítve.

— Mi igaz — professzor ur — az Averescuval kötött egyezményről?

— Averescu tábornok felkeresett engem itt és javasolta, hogy kölcsönösen támogassuk egymást abban az esetben, ha a régenstanács kettőnk közül valamelyiket hívna a hatalomra. Ezt nem utasítottam vissza neki. Romániát azonban csak magam kormányozhatom és semmilyen más kormányba nem fogok belépni. Régi elvem ez nekem. Ha akartam volna, többször is lehettem volna miniszter. Bratianu Jonel még a háború

előtt felajánlott nekem miniszteri tárcát és ötven képviselői mandátumot. Nem fogadtam el. Nem tudunk megegyezni — mondtam neki, — mert én az ön helyét akarom.

— És a király?

„Hálában és elismerésben sohasem volt részem”

— Mindig hiva voltam a koronának, úgy Károly királynak, mint Ferdinánd királynak, de hálában és elismerésben sohasem volt részem. Ferdinánd király az én tanácsomra bocsátotta ki 1917 áprilisában azt a manifesztumot, amelyben egyenesen választójogot s agrárreformot adott a népeknek; én szerkesztettem meg a proklamáció szövegét, amely nagymértékben járult hozzá Ferdinánd király koronájának megmentéséhez.

— A liberálisokkal szemben intranzigens volt professzor ur, ők azonban kezükben tartották Ferdinánd királyt.

— Mária királyné is nem egyszer panaszkodott Bratianu Jonel zsarnoksága

Oktober 20-iki kezdettel

SELECT-mozgóban

A szezon slágere!

RASPUTIN

szereimi élete.

Főszerepben: Nicolas Malicoff, Jack Trevor, Diana Karente

ellen, végül azonban neki is engednie kellett.
 — Bukarestben azt beszéltek, hogy Mária királyné Stirbey-kormányt óhajtatna.
 — Ez ki van zárva — válaszolta Jorga — hiszen ez provokációt jelentene.
 A két eshetőség
 — Ezek szerint tehát csak két eshetőség maradna: Jorga-kormány, vagy Averescu-kormány?
 — Én azt hiszem, hogy ami engem illet, azonosítani tudom magam a nép aspirációival, mert egész életemben a né-

pért dolgoztam. Ha a négytanácsos más véleményen lesz, akkor inkább szeretnék egy Averescu, mint egy Maniu-kormányt.
 Ezeket mondotta Jorga professzor. A

professzor ur személyes véleményét azonban nem kell a valósággal összehasonlítani — fejezi be cikkét a cseh újságíró, akiknek ebben a megállapításban kétségkívül igaza van.

Szenzációs premier!
Rin-Tin-Tin fenomenális kutya legújabb filmje:
Kutyahála
 Monopol Filmcentrál.

A szatmári hitközségi háboru újabb fejleményei

Freund Chaimot legközvetlenebb hívei is elhagyják. Egy különös akceptáló levél

(Satumare-Szatmár, okt. 17. Az Uj Kelet tudósítójától). A szatmári ort. zsidó hitközség ismert belviszálya minden héten megtermi a maga különleges epizódjait. Az elmúlt hét eseményei között több érdekes momentumot lehet leközölni, amelyek alkalmasak arra, hogy az eddiginél is élesebb megvilágításba helyezzék a szatmári zsidóság vajdudó problémáit.
 Már a szeptember 27-én megismételt rabbiválasztással kapcsolatban az a hír járta be a várost, hogy Teitelbaum Joél nagykarolyi rabbi egyik személyes híve, akit a főrabbi egyik előharcosának ismerlek, az utóbbi időkben teljesen elképedtettenedett amaz erőszak láttára, amelyet Freund Chaim és szűkebb társasága a Teitelbaum-féle választás megismétlésének forszírozása körül kifejtettek. Nyilatkozatokat kolportáltak id. Freund Sámuel petroleumgyáros számlájára — mert hiszen róla van szó, a szatmári chaszid-irányzat egyik legmarkánsabb, közszínteleiben álló vezetőjéről — mely szerint

tett hallatlanul nagy terrorral magamat nem azonosíthatom, továbbá meg vagyok győződve arról, hogy ezen erőszakosságok még nem az utolsó, hanem azokat még továbbra is folytatni fogják, dacára annak, hogy részemről nagyon is óhajtanám a nagykarolyi rabbi ur ide megváltását, de csak tisztességes úton és nem igénybevevő erőszakkal, mert az eddig használt terror úgy redm, mint hitközségünkre igen nagy szegényt hozott, amit én részemről elítélnélnek minősítek, továbbá tekintettel arra, hogy az én idegeim a fenti eljárást nem bírják és a gyomrom nem veszi be, emélfogva tisztelettel bejelentem, hogy a hitközségnél viselt képviselőtestületi tagságomról lemondok, amit tudomásul venni szíveskedjék.

egyénekkel. Kiderült azonban, hogy egyik másik aláíró az általa állítólag képviselt egyesület meghatalmazása nélkül járt el, vagyis egyéni akcióra határozta el magát az akceptáló levél aláírására és ebből kifolyólag kellemetlen következményeknek tette ki magát.
 Említik például, hogy a Saára Hátora nagy egyesületnek, amely hangsúlyozottan askenázi tagokból rekrutálódott és épen az askenázi elvek megővésére alakult.

id. Freund sulyosan elítélte volna a Teitelbaum-párt újabb erőszakosságait és emiatt vissza is vonul a hitközségi politikától.

Még megjegyzem, hogy folyó hó 1-én Weiss Kálmán képviselőtestületi tagot megbízta, hogy aznap tartott ülésen ezt jelentse be, amit magára is vállalt.

Klein Antal nevű gondnoka felhatalmazás nélkül, sőt az egyesület egyenes dezavválásával szintén aláírta a rabbi-akceptáló iratot.

Egy lemondó levél
 Mint az elmúlt héten kiderült, 'e hírek alappal bírtak, amennyiben id. Freund Sámuel tényleg elítélte és elítéli a hitközségi béke feloldását jelentő rabbi-erőszakoskodást és a következő levélben adott kifejezést felháborodásának:

Teljes tisztelettel
 Id. Freund Sámuel, s. k.
14:8 Teitelbaum ellen

Amikor ez köztudomásra jutott, két dolog történt. Az egyik az volt, hogy a Saára Hátora egyesület azonnal rendkívüli ülést hívott egybe, amely statárikusan megfosztotta Klein Antalt gondnoki tisztességétől és kimondta, hogy a rabbi-akceptáló okiratot az egyesület nem fogadja el. A másik és pedig humoros része az úgynevezett, hogy miután Klein Antal volt gondnok azzal védekezik, hogy nem ő írta alá a levelet, felszólították a hitközségi tagok sorában levő Klein Antalt terménykereskedőt nyilatkozzateltre. Az utóbbi Klein Antal, aki teljesen távol állott a hitközségi szerepléstől, természetesen élénken tiltakozik a neki imputált aláírás ellen...

Satumare, 1928 okt. 3.
 'A szatmári Orth. Izr. Hitközség Vezetőségének,
 Tektintetes Freund Chaim elnök ur kezéhez
 Satumare.
 Tekintettel arra, hogy a legújabb, azaz szeptember hó 27-én lefolytatott rabbiválasztásnál a választóbizottság által kifej-

Mint ismeretes, a szeptember 27-iki választást követő hét keddjén Freund Chaim magánlakására ülésre invitálta meg a hiányos képviselőtestület tagjait, hogy elfogadtassa a szeptember 27-iki rabbiválasztás eredményét és ennek alapján határozatot hozasson Teitelbaum Joél rabbi angazsálására vonatkozólag. Emlékezetes, hogy e gyűlésen 22 képviselőtestületi tag jelent meg, akik közül tizenhárman állást foglaltak a szeptember 27-iki választás érvényének elismerésével szemben. A gyűlésen Weiss Jenő hitközségi tanácsos egész filippikát tartott Freund Chaim ellen, akit az alapszabálysértések egész sorozatának elkövetésével vádolt és felszólított, hogy mondjon le állásáról, miután a képviselőtestület nem hajlandó továbbra is eltűrni a szabálytalanságokat. Miután Freund Chaim, aki nek az alapszabályok szerint a felőle folyó vita alkalmával nem is lett volna helye az ülésben, megtagadta a bizalmatlansági indítvány tárgyalását, a tizenegy ellenzéki tag kivonult Freund lakásáról és külön ülésben jegyzőkönyvet veltek fel az esetről.
 Dacára az így Freund Chaimmal szemben ismételt megnyilatkozó bizalmatlanságnak, Freund Chaim nem hagyta abba a dolgot és gyűjtötte az aláírásokat a rabbi-akceptáló levélre, amely a hitközségi képviselőtestület elutasító határozata után minden érvényességi kelleket nélkülöz.

Kétféle fogadtatás
 Miután pedig az akceptáló levél aláíratott, azt nagy küldötség ünnepi formák között átvitte Nagykarolyba. Teitelbaum Joél főrabbinak. Beszéltek, hogy a küldöttséget dusan terített asztal várta a károlyi rabbi-portán, de a főrabbi nem adott szóbeli választ a küldöttségnek, hanem kijelentette, hogy írásban közli elhatározását...

butor
 vásárlás bizalom dolga
 Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
 (Tg. Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
 Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárait.
 Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó
 gyárak képviselője.
 Hiteles képesek névelési fizetési feltételek

Gyanus aláírások
 A Teitelbaum-párt, amely a szeptember 27-iki választási közgyűlésről felvett jegyzőkönyv hitelességét is azzal kívánta erősebben cáhangsúlyozni, hogy azt több szatmári templomegyesület nevében is aláíratta valódi és alképviselőkkel, a rabbi-angazsáló levélre is aláíratta ilyen

ZEPHIR
 Tel

 -kályhával fűt ma már a „Makk-ász” is.
 Ha jó kályhát akar, szerezze be már is.
10 kg. fával fűt egy 80 m² szobát 24 óráig!
 Leggazdaságosabb. Leghigiénikusabb. Világ-szabadalom. Tartóssága örökös; 10 évi garancia!
 ÁRLAPOT KÉSZSÉGGEL KÜLD:
Szántó Dezső és Fia
 Oradea, Str. Marasesti 8. Telefon 4-91.
 Városi iroda: Str. Avram Iancu 8.
 Acéllemez-redőnyök. Esslingeni faredőnyök.
 Vasszerkezeti cikkek.
 Kolozsvári vezérképviselet Babás & Co vaskerék.

megbizott küldőne vitte át a nagykarolyi rabbinak.
 Amikor a főrabbi megtudta, hogy milyen levelet kíván adni a küldőnek, megtagadta a levél átadását.

Erre a levél írói, akik mint a hitközségi ellenzék exponensei, figyelmeztetni kívánták Teitelbaum rabbit az erőszakos választási akció következményeire, a főrabbihoz emzett levelet nyílt levéllel alkították át, amelyen kinyomtatnak és megküldöttek valamennyi erdélyi ortodox hitközségnek és főrabbinak.

Beszterce megszólal

A múlt hét végén a szatmári hitközségi viszály niabb döntő fázisba jutott. Mint jelentették, ugyanis a szeptember 27-iki választás ellen a hitközségi tagok többsége a besztercei központi irodához petíciót nyújtott be, melynek ügyében a múlt hét csütörtökén a központi iroda ötös bizottsága Désen ülést tartott. Az értekezlet az érdeklételek meghallgatása után az országos autonóm ortodox szervezeti szabályzat és a hitközségi alapszabályok értelmében egy öttagú választott bíróság döntése alá utalta azon kérdést, hogy a szatmári hitközség vezetősége jogosítottnak tekinthető arra, hogy a szeptember 27-iki rabbiválasztást kéri és lefolytassa és hogy a hiányzó hitközségi vezetőségnek egyáltalán joga van-e működni vagy sem.
 A közvetítő iroda ötös tanácsának határozata az első komoly lépés a besztercei iroda részéről, amely hivatalosan van az elmeresedett helyzetet a törvényesség keretei közé visszavezetni A választott bíróság 30 napon belül köteles összeülni és határozata megfellebbezhető lesz egy másodikok választott bírósághoz. Az első bizottság két-két ülésig tagból és egy rabbi elnökből fog alakulni, míg a felekezési bizottság három rabbitól és két világi tagból alakul, akiknek csak információs hatáskörük van.
 A választott bírósági eljárás tisztázni fogja a jogi helyzetet és előre láthatóan határt fog szabni annak az anarchikus vezetésnek, amely immár második éve vált szokásossá a szatmári hitközségnél.

TELLUS
 VERSENYTÁRS NÉLKÜLI ÓRA

 Csakis megbízottunknál szereshető be

RADIO Marosvásárhelyen
Révész Ernő

Aradi felmenő Sándor 3 évi

(Cluj-Kolozs) Kelet ludós izgalmas részlet után, am a közvélemény hadbíróskát egyaránt elhangzott ver 76 vádi döntő fázisá mig fokozód. Már a koradatulul c lefon. A le győződésű ú lamáltak tü montsre per vényszek tá amelyben a sággal mego rege. Férfia gárok, fasz aránt tolong között, valós a tárgyalóte gül esendőro zető utat, tolongás ne teket.

Az ut...
 A ma déle vány Jenő, vádolt élt a vány tiltakoz ellen és kijel érzi magát. zártá vallom hanem a kom kéri. Ezzel a

Délelött tíz tábornok beje hallgatása és jeződött és ké nácskozásra kezdő kérdése
 Az üg
 Első kérdés hogy 1927-2 egy földalatti

Hallg
„Colu
 Cluj, P
 a következ
 14148 { Milye Ring
 14150 { Maga Gyón
 A „Régi
 14149 { Legye Budán
 Ne fé
 Hol v
 14151 { Mi le
 Angol „Jaz
 14121 { Legye Budán
 Hol v
 Kicsike v
 lesz, v
 14120 { Ne já
 és a t

Elhangzott az ítélet a kommunista-perben

Aradi Victort, dr. Roszványi Jenőt, Dr. Kertész Rezsőt és Müller Kálmánt felmentette a hadbíróóság. Máté Ernőt 9, Haja Lipschitzet 8, Szenkovics Sándort 7, Lénárd Árpádot Imbri Pétert 6-6, Avramescu Davidot pedig 3 évi fegyházra ítélték. Drámai jelenetek a monstre-per fináléján Dr. Szántó Dezső is kapott egy hónapot

(Cluj-Kolozsvár, október 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hat héttig tartó és izgalmas részletekben bővelkedő tárgyalás után, amely állandóan ébren tartotta a közölemény érdeklődését és amely a hadbíróóság tagjait, védőket és vádlottakat egyaránt kimerítette — a mai nappal elhangzott végül a verdikt a kommunista per 76 vádlottja fölött. A per utolsó, döntő fázisa iránt érthetően a maximumig fokozódott a közönség érdeklődése. Már a kora délutáni óráktól kezdve szakadatlanul csengett a szerkesztőségi telefon. A legkülönbözőbb politikai meggyőződésű és árnyalatú érdeklődők reklamáltak türelmetlenül a kommunista monstre per ítéletét. A kolozsvári törvényszék tagas esküdtzéki termét — amelyben a tárgyalás lezajlott — valóságos megostromlta az érdeklődők serege. Férfiak és nők, munkások és polgárok, faszesták és nacionalisták egyaránt tolongtak a türelmetlen kíváncsiak között, valóságos bucsujaras indult meg a tárgyalóterem fele, annyira, hogy végül esendőrök zárták el a teremhez vezető utat, hogy az életveszélyessé váló tolongás ne öltönnön katasztrófális méreteket.

Az utolsó esküdtörök

A ma délelőtti tárgyaláson dr. Roszványi Jenő, Máté Ernő és még néhány vádlott élt az utolsó szó jogával. Roszványi tiltakozott az ellene emelt vádak ellen és kijelentette, hogy ártatlannak érzi magát. Máté Ernő viszont azzal zárta vallomását, hogy nem felmentést, hanem a kommunista part legalizálását kéri. Ezzel a per tárgyalása véget is ért.

Délelőtt tíz órakor az elnöklő Pacala tábornok bejelenté, hogy a vádlottak kihallgatása és a bizonyítási eljárás befejeződött és közli, hogy a hadbíróóság tanácskozássra vonul vissza, hogy a következő kérdésekre válaszoljon:

Az ügyész kérdései

Első kérdés: Bűnös-e a vádlott abban, hogy 1927-28. évben tudva részt vett egy földalatti kommunista társaságban,

Hallgassa meg a „Columbiánál“

Cluj, Piata Unirii 28.

a következő Londonban készült slágereket:

- 14143 Milyen szép Slow-Fox
- Ringató két Balaton Foxtrott
- 14150 Miga csunya Slow-Fox
- Gyöngyvitrág Tango

A „Régi nyár“ c. operettből:

- 14149 Lezeng a Horváth-kertben Budán Charleston
- Ne félj a csóktól, babám Slow-Fox
- Hol van az a nyár? Blues
- 14151 Mi lehet az oka ennek? Tango

Angol „Jazz“ zenekari felvétel:

- 14121 Legyen a Horváth-kertben Budán Charleston
 - Hol van az a nyár? Blues
 - Kicsike vigyázzon, egyszer nagymama lesz. Blues-Fox („Zenebonából“)
 - 14120 Ne játszd velem Tango
- és a többi újdonságokat.

amely ott azon célból létesült hogy személy vagy vagyon elleni bünteteket készítsen elő.

Második kérdés: Bűnös-e N. N. vádlott abban, hogy az 1927-28. esztendőben Váradon, a kommunista titkos társaság utján összeköttetésbe lépett egy külföldi egyesülettel és pedig a moszkvai III. internacionálé bécsi politikai irodájával abból a célból, hogy utasításokat és segítséget kapjon a romániai kommunista mozgalom előkészítésére

A további két kérdés a várad vasasokra, a Rozvány-csoportra és a várad Phöbus-gyár 1927. évi sztrájkolóra vonatkozik. Az ötödik pont kérdést tartalmaz Aradi Viktorhoz, a nála talált revolverre vonatkozólag.

A bíróság visszavonul

A kérdések felolvasása után a hadbíróóság tanácskozássra vonult vissza. Előrelátható volt, hogy 76 vádlott fölötti döntés hosszabb időt fog igénybevenni, de általában úgy remélték, hogy delután három óra már kihirdetésre kerül a hadbírók verdiktje. A per szabadságon lévő tagjait sem eresztették szabadon ezáltal, hogy marasztaló ítélet esetén a katonai perrendtartás szerint azonnal lefoghathók legyenek, a letartóztatásban lévő vádlottakat pedig fel sem vezettek többre a tárgyalásra. Már a kora délutáni órákban gyülekezni kezdtek az érdeklődők az esküdtzéki teremben és a mindkét-nembeli érdeklődők végtelen sorának önzönését a folyosó lezárása szüntette be. A teremben az ítéletkihirdetés előtti türelmetlen várakozás fojtó, feszült atmoszféráa.

A folyosón lévő és immár megszokott szuronyerdő ezáltal megkétszereződik. Sisakos esendőrök lépik el a folyosót és a terem. Tekintélyes számban jelentek

Kihirdetik az ítéletet

Este háromnegyednyolckor nyílik ki a bíróság tanácskozástermének ajtaja és Pacala tábornokkal az élén bevonul a terembe a hadbíróósági tanács. A teremben a hallgatóságon általános idegesség lesz urrá, mindenki felugrik helyéről és várja az ítélet kihirdetését Pacala tábornok szemén megcsillan a monokli, szigoruan néz körül a teremben és esendőt kér. Mikor a hallgatóság megnyugszik, még mindig nincs ítéletkihirdetés. Pacala tábornok bejelenté, hogy a védelem legutolsó pergátló indítványát is visszautasította a hadbíróósági tanács. Elrendeli, hogy a vádlottakat a katonai perrendtartás értelmében az ítélet kihirdetésének idejére ki kell vezetni a teremből.

A teremben elhelyezkedett sisak- és szuronyerdő az ajtó előtt két sorfalra oszlik, amely között a vádlottak egyenként vonulnak ki a teremből és kettőzött őrzet alatt várják az ítélet kihirdetésének befejezését a folyosón. A közönség elfoglalja a foglyok helyét és mikor Pacala tábornok újra szemére igazítja monokliját valóságos siri esend uralkodik

meg a rend képviselői is. Ott van az érdeklődők között dr. Bianu Jenő sziguranca vezérfelügyelő, Mihai alezredes, Kolozsvár rendőrprefektusa, több magas rangú katonatiszt és rengeteg ügyvéd.

A várakozás percei

Hangos zsidobogás árad el a termen, ügyvédek és érdeklődők, vádlottak és hozzátartozók latolgatják a per kimenetelét. A legkülönbözőbb verziók kerülnek forgalomba. Sokan vannak, aki hajlanak Negulescu kapitány királyi biztos pesszimista jóslatai felé, aki az összes vádlottak elítélését várja, de természetesen vannak olyanok is — különösen a védelem tagjai, akik általánosan felmentő, vagy legalább is enyhe verdiktet várnak. Negulescu királyi ügyész néhány is mert kolozsvári jogással, köztük Bratuné asszonnyal diskurál és kihallatszik aggodó szava:

— Félek ettől a hosszas tanácskozástól, mert ez azt jelenti, hogy enyhe lesz az ítélet. Egyébként ez már nem érint engem, én megtettem köteleességemet.

Vedrekben hozzák a padsorok között szorongó vádlottaknak a mai sovány ebédjüket Leves és krumpli gőzölög az edényekben. De kinek van itt kedve és türelme enni! Az ítélet kihirdetése késk, a türelmetlenség és izgalom szinte perceről-perere fokozódik. Az atmoszféra lehűtéséhez semmi esetre se járul hozzá, hogy négy óra tájban a kolozsvári antiszemita diákoknak egy harcos csoportja vonul be a terembe Vidican jólmert diákvezér vezetésével. A bevonulás eredménye azonnal incidensekre ad alkalmat. Valaki állítólag hozzáfért Vidican keménykalapjához és ennek következménye az, hogy két zsidó hallgatót diszkrétan kivezetnek a teremből.

A távollévők

In contumaciam tíz évre ítélték:

- Feldmann Sándor huszonöt éves nagyváradi lakost.
- Gitye Lászlót Nagyvárad.
- Bukova Ferencet Nagyvárad.
- dr. Havas Andor volt nagyváradi tanácsost aki jelenleg Bécsben él.
- Tordai Viktort és Csizmadia Ferencet, akik mint emlékezes, megszöktek a kolozsvári hadbíróóság börtönéből.
- Fóris István újságíró Bukarest.

In contumaciam nyolc évre ítélték:

- Müller Jenő nagyváradi szabót.
- Schwartz Sándor magántisztviselőt Nagyvárad.

Az erdélyiek figyelmébe

Felhívjuk a figyelmét, hogy a közismert elsőrangú éttermünkkel kapcsolatban (az emeleti helyiségünkben) egy teljesen elkülönített **„Vegetarius éttermet“** rendeztünk be, mely a városban az egyedüli vegetarius konyha ahol tisztán vegetaris és vitamin tartalmu ételeket szolgálunk fel. **Modern berendezés, pontos kiszolgálás.** — Olcsó árak. **Restaurantul Grossmann, Bucuresti** Str. Domnita Anastasia 10.

Vegetarius konyha

dr. Gellért Mórt Nagyvárad és Rosenfeld Izsót Nagyvárad.

In contumaciam öt évre ítélték:

- Ábrahám Pirokát Nagyvárad.
- Radó Juliska marosvásárhelyi szabónőt, (aki legutóbb Nagyváradon lakott).
- Szabó Vilma nagyváradi kalaposnőt.
- Solomon Gábor 26 éves nyomdász Targuocna és
- Schein Salamon 32 éves szabót Bukarest.

A tényleges elítéltek

A jelenlévő vádlottak közül a legnagyobb büntetést Neumann-Máté Ernő 31 éves nagyváradi újságíró kapta, akit kilenc évi fegyházra, politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére és 50 ezer lej pénzbüntetésre ítélték.

Chaja Lipsitz, 24 éves kisenevi tanárnőt, aki az utolsó szó jogáa is kommunistának vallotta magát, 8 évi fegyházra, tíz évi jogvesztésre és 20 ezer lej pénzbüntetésre ítélték.

Szenkovits Sándor 26 éves volt nagyváradi lakost, akit már egyszer tudvalevőleg hat hónapra elítéltek, 7 évi fegyházra és politikai jogainak 10 évi felfüggesztésére ítélték.

Lénárd Árpád 31 éves nagyváradi vas munkás és Imbre Petre 37 éves bukaresti lakatos 6-6 évi fegyházra kaptak politikai jogukat 10 évre felfüggesztették.

Lázár Ödön 27 éves marosvásárhelyi kereskedőt, aki jelenleg katonaiállományban van, 3 évi börtönrre, 5 évi jogvesztésre 10 ezer lej pénzbüntetésre ítélték.

Avramescu Dávid 30 éves bukaresti nyomdász 3 évi börtönrre, 10 évi jogvesztésre és 10 ezer lej pénzbüntetésre ítélték.

Klein Ödön 21 éves nagyváradi lakost 2 évre és 10 évi jogvesztésre.

Weisz Jolán 28 éves nagyváradi gépirónőt, aki a Lénárd által készített „Lenin utódai“ című konspiratív lapot gépelte, egy évi börtönbüntetésre ítélték.

Akik csak hónapokat kaptak

Kacsó Ferenc 32 éves marosvásárhelyi vasesztérgályos 8 hónapot és 10 évi jogvesztést kapott.

Hat hónapi börtönrre és 10 évi jogvesztésre ítélték:

- Gembác Frigyes 34 éves nagyváradi asztalost.
- Freund Ferenc 26 éves nagyváradi vegyész mérnököt.
- Laczó Juci 26 éves nagyváradi magán tisztviselőnt.
- Lénárt Irma 29 éves nagyváradi szabónőt.
- Schmidt István 32 éves selesui cipészt
- Toldi István 43 éves nagyváradi asztalost.

Négy hónapra és 10 évi jogvesztésre ítélték:

- Dán István kolozsvári egységes szak szervezeti titkárt.
- Három hónapi börtönrre, 10 évi jogvesztésre és 20 ezer lej pénzbüntetésre ítélték
- Ullmann Sándor 31 évs nagyváradi kereskedőt.
- Schwartz Friderika 15 éves nagyváradi varrolányt, aki szüleinek távollétében vendégül látta az inkriminált „Lenin utódai“ című lap szerkesztőjét 3 havi börtönrre és 20 ezer lej pénzbüntetésre ítélték.
- Két hónapi börtönrre és politikai jogainak 10 évre való felfüggesztésére ítélték Steinhart Izidor 20 éves nagyváradi kereskedőt.

Egy hónapi börtönrre és 10 évi jogvesztésre ítélték dr. Szántó Dezső 41 éves nagyváradi ügyvédet.

15 napra és 10 évi jogvesztésre ítélték Czeller Lajos 31 éves nagyváradi vasesztérgályost, a feloszlott városi tanács tagját és szakszervezeti titkárt, valamint Steinhart Herman 28 éves nagyváradi magántisztviselőt.

HÓFEHÉR FOGSOR
FRISS, ÜDE SZÁJIZ

SARG'S

KALODONT

A legkisebb szabadságvesztési büntetésre, ötnapi elzárásra Géza George 32 éves nagyváradi szabót ítélték.

Aradi Victort csupán fegyverrejtegetésért ítélték el 500 lej pénzbírságra.

A letartóztatottak közül felmentettek Baga Joan aradi vasmunkást és Kővári Gábor nagyváradi cipészt.

A felmentő verdiktek

Felmentő verdikket hozott a hadbírósg a per néhány kimerkedő vádlottja fölött. Felmentettek Dr. Rozvány Jenő nagyváradi ügyvéd, volt városi tanácsost, dr. Kertész Rezső nagyváradi ügyvédet. Bizonyára elvív jelenléte van annak, hogy felmentette a hadbírósg Müller Kálmánt, a szakszervezeti tanács elnökét és Simó Géza marosvásárhelyi szakszervezeti titkárát. A kommunista propaganda vádjai alól felmentette a hadbírósg Aradi Victort, akit tiltott fegyverviselés miatt ítélték el 500 lej pénzbírságra. A nagyváradi Phöbusz-gyár 21 munkását en bloc felmentette a hadbírósg. A felmentettek névszerint a következők: Popovici Joan, Orbán Ferenc, Feldmann Sándor, Nagy Károly, Tirb Mózes, Móvi Rudolf, Schmidt János, Wolfschlager Sándor, Szedlicska Emil, Stan Vasile, Feld István, Pop Vasile, Rosenbaum Adolf, Ruzsinszki János, Bleich József, Farkas Pál és Lubjaner Jenő munkásokat.

Felmentette a hadbírósg ezenkívül Grünvald Armin, 33 éves kereskedőt, a kolozsvári Cultura könyvkereskedés tulajdonosát Kahána Imrád, Sándor Lászlót, Mataisz Pétert, Gubics Adámot, Braun Juliót, Bereczki Gézát és Berény Györgyöt.

Az ítélet számokban

Az ítélet szerint a per 76 vádlottja közül 49 ügyében hozott a hadbírósg marasztaló verdikket, míg 34 vádlottat felmentettek. Az összes ítéletek időtartamának összege 176 évet, 9 hónapot és 15 napot tesz ki.

Nyilatkozatok az ítéletről

Az ítélet elhagzott. Folyvasása alatt meglehetősen feltört az izgalomnak, a meglepetésnek egy-egy spontán megnyilatkozása. Az ítélet kihirdetése után a hallgatóság kivonul a teremből, hogy helytadjon a vádlottaknak, akik előtt a jegyző olvassa fel a hadbírók verdikjét. Amíg a közönség nagy zivajjjal tudul ki a teremből megkérjük Negulescu kapitány királyi ügyészt, hogy nyilatkozzék az ítéletről.

— A hadbírósg ítélete olyan kedvező — mondja az ügyész — amintre talán a vádlottak sem számítottak. A hadbírósg tökéletes teljesítményt nyújtott, amellyel úgy én, mint bárki más meg kell legyen elégedve.

Negulescu kapitány után a védelem leaderét, Nicol Constantin ügyvédet szólaltatjuk meg:

— Nem vagyok egy véleményen Negulescu kapitánnyal. Egyes vádlottakat pontatlanul nagy büntetéssel sújtottak, a melyet a felsőbbiorum kétségtelenül té-

nyegesen le fog szállítani. Örömmel konstatalhatom azonban, hogy a hadbírósg az igazságos és becsületes ítélettel felmentette a vád alól az Egységes Szakszervezetek képviselőit s így megdöntötte azt a vádat, amelyet a romániai munkás-

ság legkompaktabb szervezete ellen egészen illetéktelen emberek emeltek.

csokolóznak a felmentettek

Közben kijűrt a terem és a vádlottakat újra bevezetik. A folyosón várjuk, míg a felmentett vádlottak kijönnek a teremből. Dr. Rozvány Jenő és dr. Kertész Rezső az öröm deliriumában csokolóznak a felmentés hallatára. A többi felmentettek is hangos örömkriáltásokkal jönnek a folyosóra. Az elítéltek benmaradnak a teremben, ahol azonnal fogantositják a letartóztatásokat.

Kint a törvényszék épülete előtt ezalatt a rendőrség és a katonság tartja fenn a rendet és osztatja fel az ácsorgó tömeget. Beszélük, hogy autizmata diákok várják Patrascu védőügyvédet. Am lassaként a piros-sádkás diákok tömege is eloszlik. Az elítélteket a börtönbe vezetik.

A nagy per véget ért.

Barzilay István

Uj irányzat kerekedett felül a román hadi stratégiában

A tisztikar az álló háboru helyett a mozgóharc mellett foglalt állást.

(Bucuresti-Bukarest, október 17. Az Uj Kelet tud.) Az Universal legujabb számában figyelemre méltó irás látott napvilágot. A cikk azokkal az új harcászati módszerekkel foglalkozik, amelyeket a legfőbb román hadvezetőség egy jövő háboru esetére a román hadseregben meg akar honosítani. A jövő háboru témája oly módon lett aktuálissá, hogy katonai írók az utóbbi időkben egyre nagyobb figyelemmel kísérik azt a vitát, amely román katonai folyóiratokban e harcászati módszerek körül megduadt és ezzel kapcsolatosan igen érdekes fejtegetéseket közölnek egy eselleges háboru kafejléséről.

Álló, vagy mozgóharc?

A katonai írók véleménye szerint a jövő háboruban követendő haromodort illetőleg kétféle felfogás uralkodik a román hadseregben. Az egyik a francia katonai doktrinának megfelelően az álló harcra fekteti a főszűlyt, vagyis minél szélesebb front kiépítésére és ennek minél nagyobb tömeggel való megerősítésére és támogatására. Ezt az álló harcot addig kell folytatni, amíg az ellen ség ereje kimerült és csak akkor kell frontátöréssel a mozgóharcra áttérni. A másik felfogás ezzel szemben már eleve a mozgóharcra és az ellenfél nyitott szárnyainak támadására fekteti a főszűlyt. A román hadsereget a háboru után a francia doktrina utmulatásainak megfelelően eszellek fel és irányították a kiképzésben.

Miért foglalnak állást a franciák az álló harc mellett? Franciaország számára a jövőben nincs kizárva egy Németország elleni háboru eshetősége. A német-francia határ 300 kilométer hosszú. Franciaország 37 millió lakosa közül 4 millió katonát tud fegyverbe állítani és így képes egy olyan állandó frontot kialakítani, amely megfelelő háttvédekre támaszkodva hosszú ideig állni tudja a harcot.

1300 kilométeres fronton

Romániában ezzel szemben más a helyzet. A román határ kiterjedése csaknem 2250 kilométer hosszú, amelyből a következő határvonalak tekinthetők fenyegetteknék:

- Szovjetország 500 kilométer.
- Bulgária 530 kilométer.
- Magyarország 320 kilométer.
- A tengeri határ 450 kilométer.

A jövő háboru szempontjából tehát mintegy 1800 kilométeres front jöhet tekintetbe. Románia 17 és fél millió lakosa közül az írók véleménye szerint csak egymillió katonát fog tudni moz-

gósítani a felszerelés hiánya miatt. Ezt az egymillió katonát három fronton kell szétszórni és így egy állandó front kiépítése nem lehetséges. Így tehát igazuk van a román hadvezetőknek, akik egy mozgó háborut tartanak inkább lehetségeseznek. Erre vonatkozólag egyébként a „Romania militare” című román katonai folyóirat a következőket írja: „Teljes biztonssággal feltételezhető, hogy az oroszok döntő támadásra készülnek ellenünk, olyan felsőbbeseges erővel, amilyennel Von Schlifen vezetett támadást Franciaország ellen. A román hadsereg nem kezdhetne offenzívát még ha erősebb is volna, hiszen Napoleon kalandját meg nem felejtettük e. A német tiszteknek az orosz hadseregben való jelenléte bizonyítja, hogy az oroszok a német doktrinának megfelelően számbeli fölényre fognak támaszkodni.

Hogy védekezhet ezzel szemben Románia?

„Zárjanak el, hogy legalább a börtönben lakoljak bűnömért”

Kihallgatták Popa Grigort, aki harminckét kész urassa ölte meg kedvesét

(Cluj-Kolozsvár, október 17. Az Uj Kelet tudósítójától. Közéle hónapokkal ezelőtt a Kolozsvár közelében lévő Felek községben Popa Gligor parasztleány 32 késszurással megölte kedvesét, Slava Mariorát. A szerencsétlen fiatal leány, akiről azt tartották, hogy a legszebb a faluban, éveken keresztül volt titkos jegyese a gyilkos legénynek, az utóbbi időben azonban a viszony közöttük elhidegült és Popa Gligor éjnek idején liába kóborolt a szép leány háza körül, az nem jött ki hozzá. A legény ivásnak adta magát és elkeseredésében mindenkit hallal fenyegetett.

A tragikus napon alkonyatkor Popa Gligor ismét kedvesének háza körül ólalkodott. Amikor meggyőződött arról, hogy a házban a lányon kívül senki sem tartózkodik, kihívta kedvesét az elhagyott uccára s a következő pillanatban élesre fent kését markolatig mártotta a szerencsétlen leány mellébe. A legény illuminált állapotban volt és talán ez a magyarázata annak, hogy a vértől felbőszülve, állatias vadsággal teperte le a dozatát a földre és még harminccsyszer döfte belé kését.

Slava Maria rettentő sikoltozásaira elősiettek a szomszédok, akik még hallották, amikor a vértől elborított leány haladokolva nyöszörgötte:

— ...Még, még, hogy vége legyen.

— Vasárnap, 29-án avatják a cluj kongresszusi hitközség temetőjét. Megira az Uj Kelet, hogy a kolozsvári kongresszusi hitközség Szent Egyete házsongárdi temetőjét lezárja és új temetőt nyit. A Chevra néhány hónaggal ezelőtt a Majális-utca végén, a Tordai ut közelében telket vásárolt temetés célokra és két épületet, a halottas csarnokot és egy várótermet építtetett reá. A temető avatását október 28-án vasárnap fogják megtartani. A templomban kezdik a szertartást: a reggel istentisztelet alkalmával. A temetőavató délelőtt 11 órakor kezdődik dr. Eisler Mátvás főrabbi beszédével. A megnyitó beszédet dr. Fischer József a hitközség elnöke tartja. A Chevra nevében Somogyi Miksa fog beszélni. Ezután a kórus zsolotáros énekkel fogja körülfárni, régi zsidó szokás szerint, a temető területét. Az avatómeneségre meghívót küldtek a helyi hatóságok vezetőinek.

nia? Csakis az ellenfél egyik szárnya elleni stratégiai fejlődéssel, a front tarlására szánt csapatok fedezete mellett. Ha elhatározzuk, hogy egy vonalnál megállunk, úgy ennek az utolsó visszavonulási vonalnak kell lennie, amelyre minden erőket koncentrálni kell.

— De a z mulasztani e jépesítés elős miakra dolgozunk csod biznunk csod Luok Melci a cionista vi legteljesebb k nak a vélen hogy az Jeruzsálemben csupán nek kellene Agencyt illet megoldását k munkát vége — A szaké nőke vagyok, — tisztára ga megoldási. E wish Agency folyása nem Ezután köz építkezéseit k építkezések k van előirányt nak ut foglal orszós fejlődé Sokban elő f na fejlődésé közvetítő esaf fognak Haifáb k közöljűk

Loro föld
Aktíváló fig

Newyork, akit tudval messiagi rai nevet kapo it a zsidó üborozzon. frut a new gaditák. Tis zúkebbkört egyik legelő Melchett e munkáról. hogy Palesz lehet és aho meri egyedü dolgozó töm róla győződ ja a zsidósá seben, de n lességüket k ges pénzt e hogy az ors — Nem t nak zsidók. szágok kolo addig, amig megfelelően amikor min egyedül Pal zsidó koloni Amerika zsu pénzügyi vá lesztova ipar lezstana a jö trummá válí talstáknak s — De a z mulasztani e jépesítés elős miakra dolgozunk csod biznunk csod Luok Melci a cionista vi legteljesebb k nak a vélen hogy az Jeruzsálemben csupán nek kellene Agencyt illet megoldását k munkát vége — A szaké nőke vagyok, — tisztára ga megoldási. E wish Agency folyása nem Ezután köz építkezéseit k építkezések k van előirányt nak ut foglal orszós fejlődé Sokban elő f na fejlődésé közvetítő esaf fognak Haifáb k közöljűk

Bu
„Fisc
Felt

FISCH
butoráru Ferd. (v. Fer Butorszti gyári árt Részlett Szolid munka

Lord Melchett 30.000 dunam földet vásárolt Palesztinában

A kiváló angol-zsidó nagyiparos Amerika kapitalistáinak figyelmét felhívja a Palesztinában kínákozó lehetőségekre

Newyork, okt. 17. Sir Alfred Mond, akit tudvalevőleg az angol király főnemesi rangra emelt és Lord Melchett nevet kapott, Amerikába utazott, hogy itt a zsidó ujjáépítés számára új híveket toborozzon. A kiváló zsidó közéleti férfit a newyorki zsidók lelkesedéssel fogadták. Tiszteletére megerkezése után szűkebbkörű konferencia volt Newyork egyik legelőkelőbb hoteljében, ahol lord Melchett expositum tartott a palesztinai munkáról. Beszéde elején kijelentette, hogy Palesztina az egyetlen ország, ahol lehet és ahol kell kolonizálni a zsidókat, mert egyedül Palesztina alkalmas a zsidó dolgozó tömegek kolonizálására. Meg van róla győződve, hogy Anglia segíteni fogja a zsidóságot nemzeti otthona felépítésében, de másfelől a zsidóknak is kötelességüket kell teljesíteniük és a szükséges pénzt elő kell teremteniük ahhoz, hogy az ország megfelelően fejlődhesen.

— Nem tudom megérteni, hogy vannak zsidók, — mondotta — akik más országok kolonizációjával törődnek mindaddig, amíg Palesztina nemes zsidók által megfelelően kolonizálva. De eljön az idő, amikor mindenki be fogja látni, hogy egyedül Palesztina az az ország, ahol a zsidó kolonizáció tartani tudja magát. Amerika zsidóira hárul a feladat, hogy pénzügyi vállalkozásokkal segítsék Palesztina iparát. Kijelenthetem, hogy Palesztina a jövőben fontos gazdasági centrummá válik és ezzel az amerikai kapitalistáknak számolniuk kellene.

— De a zsidó népek sem szabad elmulasztani az egyetlen alkalmat az ujjáépítés elősegítésére. Nincs idő a polemikára, dolgozunk kell és nem szabad biznunk csodákban.

Lord Melchett ezután elmondotta, hogy a cionista világszervezet vezetői iránt a legteljesebb bizalommal viseltetik és annak véleményének adóli kifejezést, hogy az exekutive székhelyét Jeruzsálemba kellene áttetelni a Londonban uszupán egy diplomáciai képviseletnek kellene maradnia. Ami a Jewish Agencyt illeti, lord Melchett szerint erre a testületre tisztára politikai feladatok megoldását kellene bízni. A gyakorlati munkát végeznie a cionista exekutive.

— A szakértői bizottság, amelynek elnöke vagyok, — mondotta lord Melchett, — tisztára gazdasági feladatokat tartozik megoldani. Ennek a bizottságnak a Jewish Agency konstitúciójára semmi befolyása nem volt.

Ezután közölte, hogy a haifai kikötő építkezéssel legközelebb megkezdik. Az építkezések költsége 10 millió dollárra van előirányozva. A munkások ezrei foglalkoztatást kapnak és a kikötő az ország fejlődésére nagy hatással lesz. Sokban elő fogja még segíteni Palesztinai fejlődését az a hatalmas petroleumot közvetítő csatorna, amelyet Mossulból fognak Haifába vonni.

Ra közölik, hogy lord Melchett az

„Amerika” nevű hatalmas gőzösön tette meg az utat Amerikába. Jomkippur napja a lordot és számos zsidót a gőzösön találta, akik mellő módon ünnepezték a nagy napot. Az Istentiszteletet D. Weisz az amerikai lengyel zsidó komité rabbija vezette. Az Istentisztelet után lord Melchett a hajón levő zsidóknak beszédet tartott, amelyben Palesztina kulturális

A Fonciera Általános Biztosító R-T. Cluj

folyó hóban megtartott népbiztosítási sorsolásán

Vass Aranka tisztviselő Arad, Hoffmann O. cégnél

20.000 Leit nyert.

es ipari lehetőségeit ismertette. A tórához való felhívása alkalmával 100 dollárt ajándékozott Abesszinia zsidó, az ugynevezett falasák javára. A lord egyébként újabb Haifa közelében 30 ezer dunam földet vásárolt.

A horvát parasztpárt vezetői Prágában Macdonalddal tárgyaltak

Önálló távirati irodát állítanak fel Zágrábban

Zágráb, október 17. A Parasztpárt vezetői tegnap visszaértek Prágából, ahol tárgyalást folytattak Macdonalddal, az angol munkáspárt több napig Prágában tartózkodott vezérével. A horvát po-

litikusok visszaérkezésük után megbeszélésre magukhoz kérték a zágrábi lapok főszerkesztőit. A megbeszélés során nem adtak a lapoknak interjút, csak annyi került a tárgyalásokból nyil-

vánosságra, hogy nemsokára Zágrábban önálló távirati irodát állítanak fel, amelynek feladata lesz, hogy a külföldet tájékoztassa Horvátország helyzetéről.

Apponyi reméli, hogy az optánsperben megindított új tárgyalások eredményre fognak vezetni

Budapest, okt. 17. Apponyi Albert gróf ma a képviselőház folvosóán kijelentette, hogy az optánsperben javultnak látja a helyzetet. A holtpontra tartott tárgyalásokat ismét sikerült el-

indítani és annak a reményének adhat kifejezést, hogy a rappalói tárgyalások eredményre fognak hozni. Apponyi kijelentette, hogy a bel- és külpolitikai aktuális kérdéseket Jászberényben,

tartandó beszámolóján fog nyilatkozni Apponyi Albertet a keresztény párt több képviselőtagja lekíséri Jászberénybe.

Kormánykörök szerint a kölcsön meg van kötve

Egy volt miniszter bűnvádi feljelentést tett Stelian Popescu ellen

(Bucarest-Bukarest, október 17. Az Uj Kelet tud. A képviselőház a délutáni ülésén Saveanu elnök bejelentette, hogy az ilfovi törvényszék ügyészsége Irimescu-Căndesti és Tolea képviselők mentelmi jogának felfüggesztését kérte a megkezdett sürgősen átteték a menelmi bizottsághoz, mad megválasztották a bizottságot, amely a regensztanácsnak átadja a kamara választát a trónbeszédre. A bizottság tagjai között szerepelnek Mircea Djuvara, Leonte Moldovanu, Victor Antonescu, Oromulu és dr. Fildermann. Ezután Saveanu elnök bejelentette, hogy a kamarat a jövő keddig elnapolják.

Kormánykörök szerint a kölcsön meg van kötve. Rövidesen az országba jön-

nek a külföldi megbízottak, hogy a szerződést aláírják. A berlini tárgyalások még mindig nem fejeződtek be. Ezzel szemben ma délelőtt egy francia szakértőkből álló bizottság érkezett Bukaresztbe a CFR ujjáépítésének tanulmányozására. Politikai körökben élénken kommentálják, hogy Averescu tábornok ma másfélóra audencián jelent meg a regensztanács előtt Averescu pártjának követelő határozatát terjesztette a regenszek elé.

Tiltakozik a pártok 1927 június 4-én a kormányról történt pucesszerű eltávolítása ellen, ami a király akarata ellenére és megtévesztésével történt.

2. Követeli a restitue in integritate, vagyis az Averescu-kormány újbóli kinevezését.

3. Amennyiben az nem lehetséges, úgy nemzeti kormány alakítását, az elhunyt király öbájának megfelelően.

Bukarest, október 17. Lascar Antoniu volt miniszter rágalmazás miatt bűnvádi feljelentést tett Burileanu, az „Indreptarea” főszerkesztője, továbbá Stelian Popescu igazságügyminiszter, mint az „Universul” igazgatója ellen, az e 2 lapban ellene intézett támadások miatt. Keresetében kéri az igazságügyminiszter mentelmi jogának felfüggesztését.

Otmillió látogatója volt a tegnapi lezárult kölni sajtókiállításának

Sajtómúzeumot létesítenek a kiállítás anyagából

Köln október 17. Öthónapos fennállása után tegnap zárták le Kölnben a birodalmi belügyminiszter, néhány államtitkár és számos diplomata jelenlétében a nemzetközi sajtókiállítást, a „Pressát”. Köln város főpolgármestere ebből az alkalomból ismertette a kiállítás néhány adatszerű eredményét. Eszerint a „Pressát” kerekén öt millió látogató kereste föl, közöttük hozzávetőleg egy millió idegen. A világ minden részéből tizenegyezer újsáíró kereste fel ezt a szakmai és mégis mindenki érdeklő kiállítást. Egyedül az Egyesült Államokból 228 kiránduló társaság jött Kölnbe a sajtókiállítás meglátogatására. 57 csoportos társaság érkezett Angliából, 46 Franciaországból, 36 Hollandiából. Jellemző a „Pressa” jelentőségére, hogy a kiállítás tartama alatt Köln városában 311 különböző kongresszust tartottak meg. Ezek a számok élénken dokumentálják azt a propa-

gandisztikus és nemzetközi eredményt, amilyent egyetlen más német kiállítás mindezeideig nem tudott felmutatni.

A jelentésből tudjuk meg, hogy legtöbb érdeklődést a kiállításnak kulturális szakosztálya keltette. Ezen az osztályon ismertették a mai újságüzem technikáját és lényegét, olyan szemléltetően, hogy az öt millió ember közül négy millió bizonyára egészen új szempontok szerint fogja megítélni ezentul a sajtó jelentőségét.

Illetékes német körök most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a sajtókiállítás anyagából értékesebb kollekciót nem fogják visszazármatlanni az egyes könyvtárakba és irattárakba, ahonnan kiásták őket hanem ezt az anyagot egy létesítendő sajtómúzeum számára fogják felhasználni.

A sajtókiállítás nemcsak technikáját és azelemét dokumentálta a mai sajtó-

nak, hanem nagyon sokban hozzájárult a népek megértéséhez. A sajtókiállítást a nemrég még hadban álló népek felhasználták békekészségük minél hathatósabb nyilvánvalására.

A most zárult kiállításnak ez a történelmi érdeme.

Egy félíkábat, vagy öltöny nem okoz Önnek nagy gondot, ha ennek anyagát a «Postaveria Englez»-nél (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.) szerzi be.

Művész

pepszaszonveg

szüött gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövök-letek legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Sir. Ea. Catorogariu (Uri-u.) 14.)

Butorban

„Fischer” neve márka

Feltétlen tekintse meg

FISCHER ALBERT

butoráruházát Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Ferencz József-ut) 61. sz. alatt.

Butorszükségletét eredeti gyári árban szerezheti bel

Részletfizetés ked vezmény!
Szolid munka! Olcsó árak!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetem erdélyi és bánág zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbo Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak írás megjelölésével engedjük meg.

Nagy telekvásárlások Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A napokban perfektuálták azt az adás-vételi szerződést, amelynek értelmében 35 ezer dunám palesztinai föld egy zsidó társulat birtokába megy át. A nagy kiterjedésű föld egy tagban terül el. Szi-chem mellett, Saron völgyében. Ez a földvásárlás a legnagyobb és legfontosabb, amit a zsidók eddig megkötöttek. Össze fogja kötni Judea és Samaria zsidó kolóniáit. A vétel révén a Haifa és Jaffa közötti egész földterület zsidó kézen lesz.

Csak a valódinak van becsel. Utasítson vissza minden «épolj iónak» ajánlott hasonnemű szert és vegyvet csakis Aspirin-tablettát az eredeti Bayer-féle csomagolásban (6 vagy 20 tabletta).

Mesebeli kivilágítás volt Berlinben a légügyi kiállítás kapcsolatban. Berlinből jelentik: A nemzetközi légügyi kiállítással kapcsolatban az utóbbi esteken kivilágítási ünnep volt a német fővárosban. Kilencszáz fény-szóró és rengeteg különféle céla szerelt villanygőzvető vetette a fényt Berlin nevezetességeire. A tornyokra, kupolákra középfületekre, homlokzatokra mesebeli fényt varázsoltak s a Spree-n pazarul kivilágított motorosokon és própelleren csónakkorzó volt. A kivilágítási ünnep tegnap estével egyelőre véget ért.

Soha többé nem vásárolhat szövete- ket oly előnyösen, mint a «Postaveria Englez»-nél (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.), míg a végeladás tart.

Kétfélmillió lej elikkasztását ismerte be Popescu Lulu. Perzescu vizsgálóbíró ma fejezte be a kolozsvári egyetem orvosi fakultása volt titkáranak, Popescu Lulunak a kihallgatását. A sikkasztó titkár mintegy kétfélmillió lej kitévő összeg elikkasztását ismerte be, amely összeget a tanárok előre felvett fizetéséből és különböző fiktív tételek elszámolásából sikkasztotta el. Vallomásai alapján a vizsgálóbíró 29 tanúnak a megidézését jegyezte elő, akiknek kihallgatását a közeli napokban kezdi el.

Beszüntették a rabszolgakereskedelmet Transjordániában. Jeruzsálemből jelentik: A transjordániai kormány legutóbbi rendeletét bocsatott ki, amely az eddigi gyakorlatban volt rabszolgakereskedelmet betiltja. Transjordánia egyúttal elfogadta a rabszolgakereskedelméről szóló nemzetközi egyezményt. A kormány ahivatalnokok számára kiadott végrehajtási utasításban kötelességévé tette minden tisztviselő számára a rabszolgakereskedelem elleni erőlyes harcot.

Bágyadt, levert dolgozni képtelen egyéneknek a természetes «Ferenc József» keserűvíz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó és munkabíróképeséget. Beható kórházi kísérletek alapján bebizonyult, hogy a Ferenc József víz szellemi munkásoknál, betegeskedő asszonyoknál és neurastheniás embereknek rendkívül ítékonny hatású gvmor- és béltisztító szer. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Februárra halasztották Achmed Zogu koronázását

Belgrád, október 17. Távirati jelentés szerint Achmed Zogu királynak november 28-ra tervezett koronázását februárra, vagy februárra halasztják el, mert az előkészítés munkálatai hosszú időt fognak igénybevenni. A

kormány meg akarja építtetni a koronázás időpontját az új királyi palotát és az új parlamentet, valamint egy nagyobb épületet a koronázási ünnepségre érkező külföldi vendégek befogadására.

60 millió értékű alma vár kivitelre Máramarosban,

de e CFR. nem ad vagonokat. Az exportörök attól tartanak, hogy a vagonhiány miatt teljesen elmarad az idei almaexport

Sighet-Máramarossziget, október 17. Az Uj Kelet tudósítójától. Az elmúlt nyári szokatlan szárazságok ellenére az alma-terméséről híres máramarosi vidékeken pompás gyümölcstermés volt, amittől reális becselés szerint 750 vagon alma és egyéb gyümölcs kivitelét remélték. A máramarosi gyümölcstermelők jelentős kölcsönöket vettek igénybe a gyümölcsexport intenzív előkészítése érdekében s igen sok kötés is történt már gyümölcsüzletre.

A máramarosi gyümölcstermelők és keneskedők a kitűnő gyümölcsterméstől egész Máramaros kereskedelmi életének fejrissítését várták, amennyiben a 750 kocsi alma kivétel 60 millió bevétel jelentett volna. Sajnos azonban a gyümölcsüzlet kialakulását a vasúti kocsihiány teljesen megbénította. A máramarosi kereskedők hiába fordultak panaszukkal az illetékes fórumokhoz, mégsem bocsátottak rendelkezésekre szolgáló eszközöket, úgyhogy attól lehet tartani, hogy az exportra váró gyümölcs nagyrésze a beálló fagy következtében megrohad.

Érdekes, hogy a panaszok nagyrésze megegyezik abban, miszerint a tavalyi gyümölcstermés értékesítésének is az volt legfőbb akadálya, hogy a termelőknek nem bocsátottak rendelkezésre elegendő vagon, csak akkor, amidőn a gyümölcs nagyrésze már megromlott és annak exportja már lehetetlenné vált.

Máramarosi gazdasági körökben való színűnek tartják, hogy az ottani súlyos gazdasági állapotokkal kapcsolatban a kormány elé terjesztett memorandumok alapján közelebből egy bizottság fog odaérkezni s hogy csak attól remélhetik a gyümölcsexporthoz szükséges kocsi kiutalását.

A szakértők azonban attól tartanak, hogy ez a bizottság későn fog érkezni, mert akkorra különösen az alma-termés jelentős része már nem lesz exportképes s az a 60-70 millió lej, amelyet a gyümölcsterméstől vár Máramaros népe, így semmivé válik, a máramarosi termelők pedig elesnek egy olyan jövedelemtől, amelyről egész gazdasági életük felfrisítését várták.

A sóárúsítás új rendszere. A monopól vezérgigazgatósága a sótermékek előszállításának megszervezésére új szabályzatot készített, mely a sóárúdákon kívül új kerületi, vagy megyei sóraktárakat állít fel. Ezeknek az új raktáraknak engedélyt csak olyan egyéneknek adják ki, akik megfelelő biztosítékkal rendelkeznek arra nézve, hogy a sóárúsítás a megye szükségletének kellő ellátását biztosítja. Az új szabályzat szerint ezeknek a raktáraknak koncesszióját elsősorban olyan kereskedők kapják meg akik erre a kereskedelmi és iparkamara illetékesnek talál. Az új megyei sóárúdákat még ez év folyamán felállítják.

Ön kidobja a pénzt, ha szövétvá-sárlás előtt meg nem tekinti a «Postaveria Englez» (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.) raktárát, amíg a végeladás tart.

Megszigorították a devizák külföldre való utalását. A lej árfolyamának lemorzsolódása következtében a bukaresti pénzpiacra meglehetősen idegesség kapott lábra. Ezt a hangulatot fokozta a devizaellenőrző hivatal legújabb rendelkezése, amely a mai nappal kezdve csak a legindokoltabb esetekben engedélyezi a

Ritkán van alkalmi szövetszükségletét oly előnyösen beszerezni, mint a «Postaveria Englez» (Glück Izrael Cal. Reg. Ferd. 19.) végeladáson.

külföldi devizáknak az országból való kiutalását és a devizakészletet a kezében tartja. A devizahivatal csupán azoknak a devizáknak az átutalását engedélyezi, amikor kézzelfoghatóan igazolják, hogy a devizák esedékes váltók és a külföldi tartozás fedezésére szolgálnak. E követelések fedezésére szóló devizákat is csak váltólejárattal követő napon, egy nappal az óvatolás előtt engedik át utalni, mikor a devizahivatal már meggyőződést szerzett arról, hogy a romániai adós a fizetés teljesítésére nem tud haladékot kapni. A szigorú intézkedésekkel a lej további áresését akarják megakadályozni.

Arverési hirdetés.

«Arta» régiségkereskedés, a kereskedelmi Inspectoratus 1134-1928 sz. engedélye alapján, folyó hó 20-án d. u. 3 órai kezdettel, szőnyegeket, vitrintárgyakat és kiváló belföldi, valamint külföldi mesterek festményeit tartalmazó képgyűjteményt fog közbejövetelemmel nyilvános árverésen, becsértéken alul is eladni. Cluj, Strada Avram Iancu 3 szám alatti helyiségében.

Dr. Alexandru Pop m. d. notar public.

Hirdessen az Uj Keletben

Szerkesztői üzenetek

C.H. Ilyen liga nincs. Csak a Népszó vétség eszméit propagáló ligák vannak minden olyan országban, amelynek kormánya képviselteti magát a Népszövetségben.

10557. Ghelaf. A Menza címe: Cluj, Calea Regele Ferdinand 47. Október 31-ikeig lehet beiratkozni.

G. I. Szatmár. Nem kaptunk ilyen híreket.

T. S. Szatmár. Beiratkozni lehet október 31-ig. A beiratkozás és tandíj összege két szemeszterre fizetendő. Körülbelül 4-5000 lejt tesz ki.

I. I. Forduljon az Uj Kelet könyvosztályához, amely hozzásegítheti a levelek útján való oktatáshoz. Intézet nem foglalkozik ezzel, de megfelelő idevágó könyvek.

B. M. Oradea. Itáliában a híres páduai jesiva és későbbi rabbiképző már nem működik. Az olaszok rabbiállásukat leginkább askenaz rabbiintézetekből kikériült ifjak által töltetik be. Svájcban Lausanneban és Montreuxban működik jesiva. A tartózkodást engedélyt könnyen megadják. Az anyagi támogatás iránt tessék a jesivák vezetőségénél érdeklődni. Címük: Rabbinerschule.

S. S.-né Oradea. Kérdésére legközelebb válaszolunk. Bécsben érdeklődtük meg a dolgot és várjuk onnan a választ.

M. J. Huedin. Tessék az Uj Kelet könyvosztályánál megrendelni a szükséges szakkönyveket.

M. M. Alesd. Nem tudunk róla, hogy ezen a téren a kormány újítást akarna bevezetni.

S. et N. Dicsosmartin. Kanado nagyobb kilátásokkal kecsegtet. Legnagyobb százezer lej fölött kell rendelkeznie.

Az Uj Kelet nagyváradi előfizetői és hirdetői szíves figyelmébe! Tisztelettel értesítem az Uj Kelet nagyváradi előfizetőit és hirdetőit, hogy a lapunk fiókiadóhivatalát augusztus hó 20-tól kezdve Rimanóczy-u. 4. szám (I. em.) helyeztem át Az Uj Kelet érdekében történő mindennemű értesítések, panaszok vagy megkeresések ide küldendők. Kiváló tisztelettel Blum Zsigmond.

Megjelent a «Calauza-Ujmutató» ingyenes szeptemberi száma. Tartalma: mazzu egy a vasuti, mint az autóbussz, menetjegyirodákban és a kávéházi szok menetrendjét, állami és városi hivatalokat, orvosok címeit és a legjobb kolozsvári beszerzési forrásokat. Megtalálható cukrászdaiban, borbélyészakban. Szállodák portásainál ingyen manikürszalokban, orvosi rendelők-tisztviselőkhöz jutnak.

Törvény

A közigazgatás egységesítéséről. Fordította Dr. PAP JANOS

Ara 200 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában — Cluj

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejjért kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Legolesőbb ruhaüzlet:

BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhaiban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szőrmebunda 6000 lejtől!

(Bucures Kelet tud) Eze mese anny hogy anna a gazdasági gerit termé viszonyok takarmány kell impor Bessarabi a mezőgazd anyira els a legtöbb gedést kért költségveté cimet mutat fog, tekint nyészése jövőben na lán nincs A bukar naPokban amelyből v szág gazda kereskedelm sít. Ez év roshan 120 hat hónapo összeg, ami egy milliár tóriumokat követik. U millió lej az idő alatt te nyi inszoly adósságok zettségekből emeli még, hat hónapja

Nem ke illetékel

(Cluj-Kole let tud) Ez gek és maga kalnázottak geztették el ha iparvasut lepeiken a v éppennyu m dasi illeleke lyeknek áru alkalmazotta lalat költség bereivel vége kálaiokat an kirakodása alatt történt nem volt kit megdezmála Az érdekel vezérgazdak kérdést s át rületi igazga vári CFR ve október 15-től kívüli vasuti előtt szerepló grammon alu rakják ba, ve nem kötelese monként az mint értesül yal életbe lé gatóság rend

Kartell előt jelentik: A le kában ma m többen veszni mány nem is hogy a sztrá sok 10 száza

Közgazdaság

Rétmilliárdot tett ki ez év első felében a romániai csődök összege

A Kormány szakít a forszírozott iparpártolási politikával

(Bucaresti-Bukarest, október 17. Az Új Kelet tudósítójától.) Az ország idei termése annyira várakozáson alul maradt, hogy annak hatásai már most érezhetők a gazdasági élet minden vonalán. A tengeri terméseről híres országban olyan viszonyok állottak be, hogy ezt a fontos takarmányt és taplálékot is idegenből kell importálni. Legrosszabb a helyzet Bessarábiában, ahol már évek óta tart a mezőgazdasági válság és a lakosság anyira elszegényedett, hogy ezidén már a legtöbb besszarábiai község adóellenegedést kért a kincstártól. Az előirányzott költségvetés máris 6 milliárd lej deficitet mutat fel, ami bizonyára emelkedni fog, tekintve, hogy az ország állattenyésztése is visszafejlik és a közel jövőben nagyobb állatexportra egyáltalán nincs kilátás.

A bukaresti kereskedelmi testületek a napokban adták ki helyzetjelentésüket, amelyből világosan kiderül, hogy az ország gazdasági állapota még a főváros kereskedelmére is erősen érzéketlen hatást. Ez év első hét hónapjában a fővárosban 120 kereskedő számára adtak hat hónapos fizetési moratóriumot. Az összeg, amire haladékok kaptak, kerek egy milliárd és 300 millió lej. A moratóriumokat azonban rendszerint csődök követik. Ugyanez idő alatt 65 cég 700 millió lej adóssággal ment csödbe. Rövid idő alatt tehát hátrahagyott 2 milliárdnyi inszolvenciára kell számítani. Az adósságok 40 százaléka külföldi kötelezettségekből származik. A jelentés kiemeli még, hogy ugyancsak az év első hat hónapjában egy milliárd és 200 mil-

ió lej értékű váltót óvatoltak, közöttük 400 millió lej értékű külföldit.

A jelentés kiemeli, hogy a kormány a selyem és luxuscikkek, továbbá a bőr-árak vámiának leszállítását tervezi és ezzel is a gazdasági élet élénkülését várja. Azonban ez a rendelkezés még sokáig várat magára, valamint a vámiilletékek általános rendezése is. A belföldi iparpártolást célzó törvényjavaslaton most dolgoznak. Igénybe kívánják venni az összes idevonatkozó külföldi törvényeket és az a tendencia, hogy furvar-vám és adókedvezményben csak azok az iparok részesülhessenek, amelyek a lakosság általános javát szolgálják. Azok a gépek, amelyeket Romániában nem állítanak elő és amelyek közszükségletet és nem luxusciklokat szolgálnak, a tervezet szerint teljes vámkedvezményben fognak részesülni. Ez áll különösen a mezőgazdasági gépekre. Az országban működő mezőgazdasági gépek és eszközök gyárai kivételes kedvezményeket fognak kapni. A luxusciklokat szolgáló gyárak azonban semmiféle kedvezményre nem számíthatnak. A tervezet szerint a hatóságok a belföldi cikkekkel tartoznak támogatni, abban az esetben is, ha a külföldi árak olcsóbbak. Azonban ez a támogatás csak akkor fogantatosítható, ha a külföldi ár csak 10 százalékkal olcsóbb a belföldinél. A 10 százalékkal olcsóbb külföldi árúkat már előnyben kell részesíteni a lakosság érdekében. A törvény előkészületei serényen folynak és azt hiszik, hogy a jövő év elején beterjeszhető lesz a parlamentbe.

Nem kell fizetni kirakási illetéket, ha a fél rakatja ki az árut

(Cluj-Kolozsvár, október 17. Az Új Kelet tud.) Ezidig azok a kereskedők, cégek és magánvállalatok is, akik saját alkalmazottaikkal, vagy munkásaikkal végeztették el a vasutállomáson, avagy — ha iparvassal rendelkeztek, — saját telepeiken a vagonokból való kirakodást, éppenny meg kellett fizessék a kirakodási illetéket, mint azok a cégek, amelyek az árut a vasut rakatta ki a vasut alkalmazottaival. Nagyon sok cég, vállalat költséget nem kímélve, saját embereivel végeztette el a kirakodási munkálakat, annál is inkább, mivel az áru kirakodása így egyszerűen rövidebb idő alatt történt meg, másrészt pedig az áru nem volt kitéve a rongálódásnak és a megdormulásnak.

Az érdekeltek intervenciójára a CFR vezérigazgatósága magává tette ezt a kérdést s átiratot intézett az összes kerületi igazgatóságokhoz s így a kolozsvári CFR vezérigazgatóságához is, hogy október 15-étől kezdve a speciális és rendkívüli vasuti tarifa D. E. F. G. pontjai előtt szereplő szállítmányok 5000 kilogrammon alul, ha azokat a felek maguk rakják be, vagy rakják ki a vagonokból, nem kötelesek megfizetni 100 kilogrammonként az ötfeles kirakodási illetéket. A kolozsvári CFR vezérigazgatósága, mint értesülünk, október 15-iki hatállyal életbe léptette a bukaresti vezérigazgatóság rendelkezését.

Kartell előtt a lodzi textilipar. Lodzból jelenik: A lengyel textilipar sztrájkjában ma már 150 ezer munkásnál is többen vesznek részt és a lengyel kormány nem is törődik mással, csupán, hogy a sztrájkot lokalizálja. A munkások 10 százalékos béremelést követelnek.

amiből a munkaadók csupán ötöt hajlanak megadni. Amennyiben a munkások érvényesíteni tudják követeléseiket, a gyárosok kénytelenek lesznek felelmezni a gyapotárak árait Közepes kvalitású gyapotárú nyolc százalékkal fog emelkedni, az olcsó árú 12 százalékkal. A közepes minőségű gyapjúárú 5-6 százalékkal, az olcsó minőségű 8 százalékkal kell majd emelni. Az áraknak ilyen emelése a lengyel exportot veszélyezteti fogja, azonban a munkások életstandardja, különösen ebben a szakmában, annyira alatta volt a reneszanszhoz, hogy általában indokoltnak tartják a bérharcot. Bizonyos körök a sztrájk váralan kitörését és gyors elterjedését annak tulajdonítják, hogy Lengyelország amerikai pénzügyi ellenőre, Charles Devey az utóbbi időben éles kritika alá vette a lodzi textilipart, melyreható átszervezést és a kaotikus termelő és eladási rendszernek beszüntetését követelte. Devey annak a nézetének adott kifejezést, hogy a lengyelországi textilgyárosok nincsenek kellőképpen maguk között megszerelve és a szerezkedés hiánya kutfordása az ipar minden bajának. A munkáság vezetői ebből azt olvasták ki, hogy Devey kartell szeretne meghonosítva látni ebben az iparban, mire mozgósították a munkásságot. Minden valószínűség szerint a sztrájkkrízis legyőzése után erőteljesen szervezkedni fognak a munkaadók és bizonyára kartellirozni is fogják ezt az ipart.

Az arany és ezüst ára. Az arany és ezüst árnak megállapításával megbízott bizottság a világpiacon áruk figyelembevételével a következő kurzusokat állapították meg: arany kg.-ként 109.766 lej, ezüst kg.-ként 2280 lej. Ezek az árak, amelyek belföldön október 16-ól november 1-ig érvényesek, magasabbak az elmúlt havi áraknál, ami egyébként a lej árfolyamának esésével indokolható.

Ankényi az erdélyi terményvásárokat ügyében. Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereskedelmi miniszter csütörtök reggelre magához kérelme az összes erdélyi és bánági kereskedelmi és iparkamaráknak elnökeit, akikkel hosszabb megbeszélést fog folytatni az Erdély és Bánát területén bevezetendő terményvásárok érdekében.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

- Csütörtök fél 4-kor: A borzalmak városa. (Mozielőadás 20 és 10 lejes helyarákkal. Sorozatszám 101.)
- Csütörtök 9-kor: Tánase román revü-farsulatának föllépése. (Szám: 102.)
- Péntek fél 4-kor és fél 6-kor: A borzalmak városa. (Mozielőadás 20 és 10 lejes helyarákkal. Szám: 103-104.)
- Péntek este 9-kor: Tánase román revü-farsulatának föllépése. (Szám: 105.)
- Szombat d. u. fél 4-kor: Déryné ifjasszony (Első ifjúsági előadás igen olcsó helyarákkal. Sorozatszám 106.) Előadó tanár: Dr. Császár Károly.
- Szombat este fél 9-kor: Abris rózsája (Új dozság először. Première-bérlés 9 szám. Sorozatszám: 107.)
- Vasárnap d. u. 11-kor: Megjött a golyó! (Harold Lloyd-O. mozi-matiné 15 és 10 lejes helyarak. Szám: 109.)
- Vasárnap d. u. 3. 5 és 7-kor: Megjött a golyó. (Mozielőadás. Harold Lloyd Helyarak: 20 lej és 10 lej Sorozatszámok: 109-110.)
- Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Abris rózsája. (Ujdozság 2-odszor. Napibérlés 9 szám. A. Szám: 111.)
- Hétfőn fél 4-kor és fél 6-kor: Mozielőadás (Sorozatszám: 112-113.)
- Hétfő este fél 9-kor: Abris rózsája (3-adszor. Napibérlés 9 szám. B. Szám: 114.)
- Kedd fél 4-kor és fél 6-kor: Mozielőadás. (Sorozatszám: 115-116.)
- Kedd este fél kilenckor: Dohnányi Ernő, Telmányi Emil és Medek Anna Schubert-estéje. (Főemelő helyarakkal. Bérlésen kívül. Szám: 117.)

A színháziroda közleményei:

Abris rózsája Helnapután este nagy eseménye lesz a színháznak. Amerika egyik csodáját az Abris rózsáját fogják bemutatni. Az Abris rózsája körülszöve az amerikai legendakörrel, pár hónap előtt indult meg európai diadalutjára.

A jövő hét nagy film-szenzációja: A Varázsló. Azt a nagy hatást és elragadtatót tetszést, amit az Elsodort ember előadására váltott ki magyar színház, fokozni akarja s ezért lekötötte az amerikai filmgártás egyik legesodásabb és legtökéletesebb remekét a Varázslót. A Varázslót hétfőn fogják bemutatni fél 3-kor és fél 5-kor és éppen úgy mint az Elsodort embert a Varázslót is egy egész héten át fogják műsoron tartani.

Zongora és hegedűiskolák
valamint az összes gy. kó-latok
legolcsóbban kaphatók!!
Legújabb szobnő- és bbslágek állandóan raktáron vannak
Király János
zeneműszaküzletében Cluj, Főter 15 sz.

Az idei évad nagy zenéi eseménye. Kedden este fél kilenckor a magyar színház Schubert emlékének áldoz. A nagy zeneköltő műveit igazi operai híru nagyságok fogják interpretálni. Dr. Dohnányi Ernő, Telmányi Emil és Medek Anna. Valóban olyan nevek, akiknek föllépése bármily világváros koncert-pódiumán is ünnepet jelent. A Schubert-esté műsora ez: 1. Rondo brillorára és hegedűre. Előadja dr. Dohnányi E. és Telmányi E. 2. Die böse Farbe. 3. Der Neugirige. előadja

Medek Anna. 3. Grand marche h-moll és marche caracteristique C-dur négykézre előadja dr. Dohnányi Ernő és Kelenyi Edvard. Szinet. 4. Die Forelle Gretchen am Spinnrad előadja Medek Anna. 5. Fantázia C-dur zongorára és hegedűre előadja dr. Dohnányi Ernő és Telmányi Emil.

Jegyek emelt helyarákon már váltathatók erre az estélyre.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Csinosan burtozott szoba, tüdőszoba használattal, azonnal kiadó. Cim Hosszu-ucca 30.

Fiatl izr. cipőkereskedőség állást keres azonnali bérlés e, vidékre is elmegy. Cim: Helfmann Dezső Sibiu, Str. Gusteritel 10.

Zongora kitérő állapotban levő, helyszűke miatt, azonnali eladó. Muzeum-u. 4. ajtó 2.

Elsőrangú nő ruhavarrónő, nagy gyakorlattal és szerény igényekkel, hához is megy varrni. Kovács Erzsébet Zapo ya-u. 17. szám.

Hunwald
Cluj, Str. Vlahuta (voit Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

Évegesiszoida és tükörgyár. Táblaívég raktár és évegeszési vállalat. Hibás tükört újra fonsorozása

Hajhullás és hajkorpa ellen erjebb szer az **"Egger-Petrol"** szappant minden gyógyszerárban és drogueriában

Asszonyok hírcse!

Az általános közkeveltségnek örvendő Dr. Szentpéteri Lajosné Szakácskönyv harmadik bővített kiadása új átdolgozásban, 800 próbált recepttel és igen sok illusztrációval megjelent meg. E "Szakácskönyv" minden háztartásban nélkülözhetetlen. Fiatl háziasasszonyok, gazdasszonyok és szakácsok helyes utmutató: ez a könyv a könyvtárban és az otthonban egyaránt. Tár-mazza a levelek, sőt a főzelékek, tészák, krémek, fagyaltok és minden étel-ma-gaság: s, kitérő és könnyű elkészíthető. Zöld és sárga, befőttek elkészítési és befőzési módját is. Kapható az Új Kelet könyvosztályában és Füssy József könyvkiadónál Tordán.

Hirdessen az Új Keletben

Műtárgyakat és régiségeket

az október 20-án kezdődő művészi árverésre (aukcióra) bizományba vesz „Aria” régiségkereskedés Cluj, Str. Avram Iancu 3. szám alatt.

Saját készítményű **BUTOROK** háló, ebédülő, uriszobák melyen leszállított árban szerelhetők be a **Lampel** burtozlatlan Cluj, Regina Maria 34.

Az Erdélyi Keren Hajeszód nagynevű vendégének, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. fő-szerkesztőjének művei:

Die Genesung

Költemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányutjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Kapható az Új Kelet könyvosztályában.

Átmegegyek henyélni Európába

Írta: CHARLIE CHAPLIN.

Alábbi sorokat mutatnival közöljük Charlie Chaplin, a világhírű filmszínész „Halló Európa” című könyvéből, mely pár héttel ezelőtt jelent meg a nyugati nyelveken. A „Halló Európa” tulajdonképpen utánpótló. A mi közleményeink a könyv első fejezetét tartalmazzák. Mint az olvasó látni fogja, Chaplin írása tulajdonképpen egy szavakkal ábrázolt Chaplin-film. Mulatságos, mély és érdekes, bölcs és szeretetteljes, ugyanaz, mint bármelyik munkája a vásznon.

Az egész dologban egy vesepástétom, egy influenza, meg egy kábellegram a hibás. Lehetséges azonban, hogy egy kévéske honvágy és a vágyódás az ünnepeletetés után is közrejátszottak. Mind-ezek voltak tehát Európába való utazásom indítékai.

Hét éven keresztül álltam a kaliforniai napot, napot, amely a Cooper-Hewitts stúdió villanynapjai által még erősödött. Hét éven keresztül állandóan egyetlen egy irányba dolgoztam és gondolkodtam — s egyszer már szabadulni akartam. Szabadulni Hollywoodtól, a filmkézirattól, a műtermek celluloidszagától; szabadulni a szerződésektől, a tojáspuddingok világától, szabadulni a nagy cipőktől és a kis bajusztól. Egész idő alatt az „üzem” fellege burkolt körül s ez az „üzem” most már olyan volt, ami a szívár meddőséget jelentette számomra.

Szabadnapok után sóvárogtam és aztán, hogy más dolgok is eszembe jussanak. Végül is még egy clownnak is meg vannak a maga eszes pillanatai s ezek az eszes pillanatok most már nagyon elkecsereittek.

Ép a „Kid”-et és „The Idle Class”-t fejeztem be s egy újabb filmnek akartam elkészíteni. Már minden szerződést megkötöttem. Kész volt a kézirat és a szerepek kiosztása is már a legnagyobb rendben. Fáradtanak, gyengének és lehangoltak érezték azonban magamat. Pár nappal ezelőtt usztam meg szerencsésen egy súlyos influenzát s valami „nemtudom-mi” s hogy mit akarok” hangulat fogott el.

Ekkoriban hívott meg vacsorára Pasadena Montague Glas. Voltak egyéb meghívásaim is, ennél azonban bizonyos volt, hogy lesz vesepástétom. A vesepástétom tudniillik nagy gyöngém. Szinte korán is érkeztem; viszont a pástétom olyan volt, mint egy szimfónia. Monty Glas, a házigazda felesége, a kisleánya és Lucius Hitchcock, a rajzoló és a felesége, ez volt az egész társaság távol a város fényektől és a Jazz-orchestrerektől. Az est az emlékezés hangjait idézte bennem anélkül, hogy tudtam volna, hogy micsoda emlékezését.

A pástétom ellen intézett rohamtámadás befejezése után egy nagy szobában ültünk a kandalló előtt. Beszélgetünk ateliérjargonmentesen, komolyan. Gondolatokat cseréltünk ki. A gondolatok viszont gondolatokból formálódnak. Pelfe-deztem, hogy Montague Glas több mint a „Potasch und Perlmutter” szerzője. Gondolkozó lény. Tökéletesen zenél. Ját-szott a zongorán, én meg énekeltem. Nem úgy, mint aki a mulatság középpontja, hanem mint egy olyan valaki, aki tagja egy csoport embernek, akik pár meghitt órát töltenek együtt. Comédia dell'arte-ot játszottunk. Az este gyorsan múlt és vágyódóvá lett. Végre egy otthonra akad-tam, az „otthon” igazi értelmében. Ennek az otthonnak a házigazdája egy komoly művészi és üzleti sikerrel rendelkező fér-fi volt, aki azonban ezenkívül még ah-hoz is ért, hogy a házát rendezzen tartsa.

Nyugtalanul utaztam vissza Los Angelesbe. Odahaza egy távirat várt Londonból. A távirat közölte, hogy utolsó filmem, a „Kid” most kerül Londonban bemutatásra. Miután ezt a filmemet tart-ják a legjobbnak, alkalmasnak tűnt elöl-

tem az időpontot, hogy szülőházamba utaz-zak. Ezt az utazást különben is évek óta ígérgettem magamnak.

Aira gondoltam, mi minden érdekes dolog lehet a háború utáni Európában. Még sohasem vettem részt egyik fil-mem bemutatóján sem. A premiérek szá-momra a Los Angelesi bemutatómühe-lyekben szoktak megtörténni. Ezáltal ter-mészetesen mindig elmulasztottam vala-mi élő és izgalmas szituációt. Minden bizomnyal voltak sikereim, ezek a sikerek valahol máshol játszódtak le. Ezeket a sikereket sohasem láttam a saját sze-meimmel s valójában sohasé izleltem. Kell, hogy már jöjjön valami ilyesmi is, ami meglök. Formálisan éreztem az An-gliába való érkezés és távozás lármáit. Milyen gyakran mondták már nekem, hogy hatalmasban áll egész Londont kivonni az utcára. S vajjon ki ne szeret-ne ilyesmit? S tessék még mindezekhez képzelni egy ideges belső összeomlás fe-nyegető kísérletét, valamint influenzám következményeit, hogy a vesepástétomról ne is beszéljek...

Az utazó ember legszebb álmait lepte-k meg s ezzel már el is határoztam a dol-got. Az alkalmat a hajánál fogva kellett megragadnom. Hátha a „Kid” az utolsó filmem? Hátha nem lesz több alkalmam arra, hogy a dicsőség napfényében für-rödjem? S azonkívül feltétlenül látni akartam Európát: Angliát, Franciaorszá-got, Németországot és Oroszországot. Hisz Európa egészen új!

Mindez felment sok volt. Az új film további feltételeit tehát leállítottam és el-határoztam, hogy a legközelebbi este el-utazom Európa felé, még ha a „lehetet-len” kiáltások olyaanyira kapacitálnak is. Jegyekről gondoskodtam; és csomagol-tunk. Az egész világ el volt borzadva kö-rülöttem. Mulattam, — hisz ép rémiteni akartam mindenkit.

Másnap este, azt hiszem egész Holly-wood kint volt az állomás, hogy lás-sák az elutazásom. Nővérek, kuzinok és tantik, hogy miért megyek? Tükös meg-biztatás, — mondtam. S ez a válasz na-gyon határos volt. A legtöbben azt hit-ték, hogy filmezni megyek Európába. Elképzelhető-e tehát, hogy megértik, ha azt mondom, hogy szabadságra me-gyek? Nem hiszem.

A vonatnál a szokásos bucsuzkodási je-lenek. A nagy embertömeg meglepést, a bekövetkező eseményeknek ez azonban csak az előjátéka volt. Nincs szándékomban felsorolni a bucsúkövetkezőket, ame-lyeket felém ordítottak. Azt hiszem, ezek is a szokások voltak. Mindenesetre volt köztük egy nagyon találó. Őcsém az utol-só pillanatban egyik kísérőmre rontott:

— Az Isten szerelmére akadályozza meg, nehogy megnősüljön — kiáltotta. Mindeki nevetett, én pedig elrémültem.

A vonat elindult. Én pedig leültem, hogy a háromnapos vasúti utazás alatt valamennyire kipihenjem magam. Az ét-kező kocsiban étkeztem, olykor pedig a szalonunkban. Főleg kitarítón aludtam. Utazás alatt különben is mindig alszom. Gyűlölöm az utazást. Az arcok, akiket a los-angelesi pályaudvaron magam mö-gött hagytam, most egy kissé barátság-osabbak és vonzóbbak lettek előttem. Ugy tűnt, mintha nem tartoznának abba a szortéba, akik elől feltétlenül menekül-ni kell. Most azonban már menekültem. Még ha ez a menekülés optikai csalódás is volt csupán, mesterségesen táplálva benső nyugtalanságom által.

Kétezer mérföldön keresztül mindig ugyanazt tettem, azután pedig megismé-veltük ugyanazt. Lehetséges, hogy a vo-naton voltak érdekes emberek, én azon-ban nem akadtam rájuk. Az érdekes em-berek százalékszámát különben is nagyon alacsony. A legtöbbet „Solitaire”-t ját-szottunk. Egy kétezer mérföldes ut alatt az ilyesmit sürin csinálja az ember.

Megérkeztünk Chicagóba. En szeretem Chicagót, bár sohasem voltam benne hosszabb ideig. Ebben a városban valami

lázos aktivitást fedeztem fel. Chicagó tempójának „üzemiség” a neve.

Számomra azonban Chicagónak van egy személyes neve: „Carl Sandburg”, akinek a verseit igen nagyra tartom s akivel még Los Angelesben ismerkedtem meg. Carlal feltétlenül találkozom. Da különben is fel kell mennem a „Daily News” szerkesztőségébe. Az újság ugyan-is egy nagy, filmkézirat-versenyt írt ki. Én voltam a pályabírók egyike, Carl Sandburg pedig véletlenül ugyanennél a lapnál dolgozott.

Az állomásról a Blackstone hotelbe hajtottunk, ahol a szobák egész erdeje várt. A szálloda vezetősége elhalmozott benőünket mindenfelé. Azután jöttek az újságírók. Ezek az emberek egyenesen leírhatatlanok: „Kibérelt kérdőjelekek” lehetne őket nevezni.

— Mister Chaplin, miért utazik ön Európába?

— Hogy kipihenjem magam.

— Fog odaát filmezni?

— Nem.

— Mit csinál régi bajusztival?

— Eldobom őket.

— Mit csinál régi sétatálcájával?

— Eldobom.

— Mit csinál régi cipőivel?

— Eldobom őket.

A riporter tulajdonképpen nagyon pon-tosan cselekedett. Mert mindezeket iszo-nyu gyorsan kérdezte, nehogy idő előtt félre lökjem és akcióba lépjen két fekete szem, amelyek egy teknősbéka foglatá-ba tett üvegon keresztül néztek.

Én felvettem törvényileg védett „vi-gyorgásomat”, amely, mint az interju fo-loyamán megállapíthatom, nagyon hatá-sos volt.

— Mr. Chaplin, önnél van a sétatál-cája és a cipői?

— Nem.

— Miért nem?

— Nem hiszem, hogy szükségem lesz rájuk.

— Meg akar odaát nősülni?

— Nem.

A fekete szemek tovább szuggeráltak újságírókat az árral.

Amidőn eltűntek az újságírók, egy pal-lanára beszünttettem a „vigyorgást”. Azonban ugyanolyan gyorsan felkap-csoltam ismét, mert egy elragadóan szép fiatal hölgy fogta meg a karom.

— Mr. Chaplin, gondol ön arra, hogy még egyszer megnősüljön?

— Igen.

— Kit fog elvenni?

— Még nem tudom.

— Szívesen játszaná Hamletet?

— Miért? Igazán nem tudom, még nem gondolkodtam efelől, ha azonban On ugy véli, hogy van valami oka, amiért...

A hölgy azonban már eltűnt. Egy na-gyedik újságkorifeus nőtt ki előttem a földből:

— Mr. Chaplin, bolsevikai ön?

— Nem.

— Miért megy akkor Európába?

— Pihenni.

— Pihenni?

— Igen, tisztelt uraim, bocsánatot kell kérnem, a vonatban azonban nagyon ross-zul aludtam és le akarok feküdni.

Ezalatt, mint egy foóballjátékos, aki az ellenséges csatársoron keresztül sza-bad ut után fűrűkés, észreveszem, hogy a nyitott hálószobájton keresztül egy kéz integet barátságosan felém. Gyorsan menekültem az újságírók elől. Ebben a pillanatban ismertem fel, hogy micsoda terror vár rám az utazás alatt. Nem any-nyira az emberek sorfala bántott, ami elvélve nagyon kellemes s ami előtt az ember gyorsan elhalad... De az inter-juólok!

Elmentünk a „News” szerkesztőségé-be. Az ut minden incidens nélkül folyt le. Ott azonban fényképezécek vártak. Fényképezécek, akikkel nem tudok mit kezdeni. S azonkívül gyűlölöm a fény-képezéket.

A procedúrát azonban ki kellett áll-

ni. Pályabíró voltam a versenyem és képet kellett csinálni a bírák-ról. Ezideig a bírákat min-dig tiszteletreméto személyeknek tar-tottam és olyanoknak is képzeltem el őket. A fényképezéktől azonban még tanultam egyet mást ezekhez a képze-teimhez. A fényképezékek felfogása vá-szont arról, hogy egy bíró hogy kell fényképezni, valami olyasmit jelen-tett, hogy a fejetejére állítani vagy pedig hogy egyik lábával kelet felé mu-tasson. Eeenkívül bájoszt kívántak töl-lem meg keménykalapot és sétatálcát. Lehetetlen volt:

— „Chaplinitól” szabadulni.

Pedig oly nagyon vágyódtam a sza-badság után!

De legalább találkoztam Carl Sand-burgnal s ebben a nagy kietlenségben egy oázis volt. Losangeles-i együtt töltött napjainkra emlékeztünk és na-gyon jólesően kibeszélgettük ma-gunkat.

Visszamentünk a szállodába: újság-írók, még több újságíró, sőt női újsá-gíró! A kérdések egész özöne: „Mr. Chaplin... ”

Most azonban megszöktem. O nagy kényelmes hálószoba! Most már több taasztalatom volt s éreztem, hogy e második újságíró támadás alkalmával már jobban csináltam. Trükkömet azon-ban még egyszer ki akartam próbálni és megakartam győződni, vajjon a há-lószobába való szökés elég bizto smód-szer-e? Feltétlenül meg akartam még egyszer csinálni. Kimentem tehát megegyeszer az újságírókhoz, hogy közben interjut is adjak nekik, de már eltűntek. S amidőn csak úgy próbákép ismét visszasauntam a hálószobába, az egész nagyon nyavalvasan sikerült. A hatás teljesen kárbaveszett.

Étkezés, csomagolás és ismét vonat De most már Newyork felé. Ismét em-bertömegek a pályaudvaron; nagyon kellemes volt. Ezenkívül amatőr fény-képezécek. Ez alkalommal nem kerül-tem őket nagy ivben, mert nem száll-tottak fel arra, hogy pozitúrákba vág-jam magam.

Carl szintén kint volt a pályaudvaron. Valami nagyon kedveset akartam mondani neki. Valamit, ami mély be-nyomást tesz rá. Nem jutott eszembe semmi. Jelentéktelen dolgokról be-széltem és éreztem hogy most mindez megiegyzi magának. Göröcsösen kutat-m emlékezetemben, valamelyik vers sora után, hogy felmondjam előtte. De De nem sikerült. Végre egy ötletem támadt:

— Hol lehet a te verseidet megvásárol-ni, Carl?

A szavaim teljesen megzavarták. Hié-ba — már nem tudtam visszavonni.

— Minden könyvkereskedésben.

A válasz nagyon ártatlan volt, szá-momra azonban ökölesapusként hatótt be az arcomba.

Istenem, micsoda ostoba fickó vagyok én!

Nyugalomra volt szükségem. Idegim teljesen felmondták a szolgálatot. Nem jutott eszembe semmi, amivel kimenthet-tem volna magam. Remélem, Carl meg-fog bocsátani, (ha ezeket a sorokat ol-vassa), hisz ő mindig megértett engem.

Számomraméto alvás a vonaton. Szakadatlanul „Solitaire”, étkezés és azután Newyork.

Ismét tömegek, újságírók és fényképé-zecek. S azután Douglas Fairbanks. Az aranyos, drága Doug, megtett minden lehetséget. Azonban még ő sem készi-tett soha olyan filmet, ahol újságfényké-pezekeket kellett volna legyűrnie. A fény-képezécek minden anatómiailag még le-hetséges pozitúrában felvettek. Kéts majd nem szétszedte szegény üldözött tes-temet, mert nem tudtak megegyezni ab-ban, hogy kelet, vagy nyugat felé for-dítsanak-e. A match-et egyik sem nyar-ta meg. En azonban elvesztettem. A tes-tamet ugyan nem sikerült kétféle tépniök, a ruhámat azonban annál inkább. Össze is tépték tökéletesen. Végül megragadt „Doug” és egy autóba szállított. Liheg-ve omloktam az autó ülésére.

(Folytatása köv.)

KIADÓH Str. SZERKES Ejjeli ELŐFIZET Egész r-élev Ngye Egy h IX évfo

1928

Kölpe

Harold H...
alkalmatlan...
ciaország...
mény titkos...
mát meg n...
megszerezte...
tára lekötö...
ban ösdök...
aktákat. Még...
lami új, val...
tudomásul...
pásoknak s...
okai és gyak...
regényekből...
juk — mére...
és ehhez tu...
sal. Most új...
stém. De a...
felül még m...
ből az eseti...
új életének...
sok utjelző...
a felrás vo...
nak a me...
hogy ebben...
haladás a...
inkább a...
ténk, mint...
egyezmény...
szaesés volt...
és az törte...
lyet — a va...
diszkrét sajt...
got. Az orsz...
kormányok...
publitás. A...
kreációnak...
ni, ha kifari...

Amerika L...
reimák és L...
ügyében. Ny...
letében az o...
rikai mögött...
hogy míg az...
csak a flotta...
utasítja el, a...
s problémá...
foglalkozik...
nikai részve...
zásával is. A...
de megokolá...
gyalásokra...
rika, hanem...
A teszerelést...
blémát kíván...
kívül a záraz...
kérdését is. E...
magának a...
szárazföldi...
vételés élet...
részéről hajl...
zési alapot...
hatáalom me...
relésről, han...
amit külföldi...
ni. Eddig ily...
államok rész...
jegyzék érde...
nos lefegyver...
talommal va...
fogják fel, h...
orientációján...
Párisi lapok...
reverti. Ily k...
szág sem koo...
lefegyverzés...
gát. Aligha k...
ván fogják...